

BÖLÜM I

GİRİŞ

Araştırmanın bu bölümünde problem, problem durumu, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi başlıklı yazılar yer almaktadır.

PROBLEM

Araştırmada öncelikli olarak “İlköğretim Okulu Yöneticilerinin karşılaştıkları en önemli problemler nelerdir ?” sorusuna ve “Bu problemlerin okul değişkenlerine göre değişiyor mu?” soruları araştırılacaktır.

Problem Durumu

Eğitimde ve bilhassa ilköğretim kademesinde bir çok problemin olduğu görülmektedir. Bu konuda yapılan literatür çalışmalarını yaptıktan sonra, bu problemleri 20 başlık altında topladık. Yeni bir çağda ,çağın ihtiyaç ve gereklerine uygun eğitim-öğretimin yapılması için mevcut problemler içinden en önemlilerini belirlemek için, böyle bir problemin var olduğu gözlemlenmiştir.

Tüm bu bilgiler ışığında araştırmada “İstanbul İlinde İlköğretimde müdürlerinin gözlemlediği en önemli problemler nelerdir ?” sorusuna cevap aranmaktadır. Daha sonra acaba “Bu problemler okulun değişkenlerine göre değişmekte midir ?” sorusuna cevap aranacaktır.

Araştırmanın Amacı

Yapılan bu çalışmada öncelikli olarak İlköğretimde var olan problemlerden önemlilerinin neler olduğunu belirlemek ve bu problemlerin okul değişkenlerine göre değişip değişmediğini belirlemek amaçlanmaktadır.

Bu amaca bağlı olarak şu sorulara cevap aranmıştır.

1- Müdürlerin, müdür yardımcıları ile karşılaştığı en önemli problemleri nelerdir ?

A) Müdür yardımcıları ile karşılaşılan problemler ile okul öğretmen sayısı ilişkili midir ?

B) Müdür yardımcıları ile karşılaşılan problemler ile okul yaşı ilişkili midir ?

- C) Müdür yardımcıları ile karşılaşılan problemler ile okul öğrenci sayısı ilişkili midir ?
- D) Müdür yardımcıları ile karşılaşılan problemler ile müdürün mezun olduğu okul ilişkili midir ?
- E) Müdür yardımcıları ile karşılaşılan problemler ile müdürün idarecilik yılı ilişkili midir ?
- F) Müdür yardımcıları ile karşılaşılan problemler ile okulun yerleşim yeri ilişkili midir ?
- G) Müdür yardımcıları ile karşılaşılan problemler ile okulun öğretim şekli ilişkili midir ?

2- Müdürlerin öğretmenler ile karşılaştığı en önemli problemleri nelerdir ?

- A) Öğretmenler ile karşılaşılan problemler ile okul öğretmen sayısı ilişkili midir ?
- B) Öğretmenler ile karşılaşılan problemler ile okul yaşı ilişkili midir ?
- C) Öğretmenler ile karşılaşılan problemler ile okul öğrenci sayısı ilişkili midir ?
- D) Öğretmenler ile karşılaşılan problemler ile müdürün mezun olduğu okul ilişkili midir ?
- E) Öğretmenler ile karşılaşılan problemler ile müdürün idarecilik yılı ilişkili midir ?
- F) Öğretmenler ile karşılaşılan problemler ile okulun yerleşim yeri ilişkili midir ?
- G) Öğretmenler ile karşılaşılan problemler ile okulun öğretim şekli ilişkili midir ?

3- Müdürlerin veliler ile karşılaştığı en önemli problemleri nelerdir ?

- A) Veliler ile karşılaşılan problemler ile okul öğretmen sayısı ilişkili midir ?
- B) Veliler ile karşılaşılan problemler ile okul yaşı ilişkili midir ?
- C) Veliler ile karşılaşılan problemler ile okul öğrenci sayısı ilişkili midir ?

- D) Veliler ile karşılaşılan problemler ile müdürün mezun olduğu okul ilişkili midir ?
- E) Veliler ile karşılaşılan problemler ile müdürün idarecilik yaşı ilişkili midir ?
- F) Veliler ile karşılaşılan problemler ile okulun yerleşimi ilişkili midir ?
- G) Veliler ile karşılaşılan problemler ile okulun öğretim şekli ilişkili midir ?

4- Müdürlerin, okulda görevli memurlarla karşılaştığı en önemli problemler nelerdir ?

- A) Görevli memurlarla karşılaşılan problemler ile okul öğretmen sayısı ilişkili midir ?
- B) Görevli memurlarla karşılaşılan problemler ile okul yaşı ilişkili midir ?
- C) Görevli memurlar ile karşılaşılan problemler ile okul öğrenci sayısı ilişkili midir ?
- D) Görevli memurlar ile karşılaşılan problemler ile müdürün mezun olduğu okul ilişkili midir ?
- E) Görevli memurlar ile karşılaşılan problemler ile müdürün idarecilik yılı ilişkili midir ?
- F) Görevli memurlar ile karşılaşılan problemler ile okul yerleşim yeri ilişkili midir ?
- G) Görevli memurlar ile karşılaşılan problemler ile okulun öğretim şekli ilişkili midir ?

5- Müdürlerin öğrenciler ile karşılaştığı en önemli problemleri nelerdir ?

- A) Öğrencilerle karşılaşılan problemler ile okul öğretmen sayısı ilişkili midir ?
- B) Öğrencilerle karşılaşılan problemler ile okul yaşı arasında ilişkili midir ?
- C) Öğrencilerle karşılaşılan problemler ile okul öğrenci sayısı ilişkili midir ?

- D) Öğrenciler ile karşılaşılan problemler ile müdürün mezun olduğu okul ilişkili midir ?
- E) Öğrenciler ile karşılaşılan problemler ile müdürün idarecilik yaşı ilişkili midir ?
- F) Öğrenciler ile karşılaşılan problemler ile okulun yerleşim yeri ilişkili midir ?
- G) Öğrenciler ile karşılaşılan problemler ile okulun öğretim şekli ilişkili midir ?

6- Müdürlerin okul müstahdemleri ile karşılaştıkları en önemli problemler nelerdir ?

- A) Müstahdemler ile karşılaşılan problemler ile okul öğretmen sayısı ilişkili midir ?
- B) Müstahdemler ile karşılaşılan problemler ile okul yaşı ilişkili midir ?
- C) Müstahdemler ile karşılaşılan problemler ile okul öğrenci sayısı ilişkili midir ?
- D) Müstahdemler ile karşılaşılan problemler ile müdürün mezun olduğu okul ilişkili midir ?
- E) Müstahdemler ile karşılaşılan problemler ile müdürün idarecilik yaşı ilişkili midir ?
- F) Müstahdemler ile karşılaşılan problemler ile okulun yerleşimi ilişkili midir ?
- G) Müstahdemler ile karşılaşılan problemler ile okulun öğretim şekli ilişkili midir ?

7- Müdürlerin, müfettişlerle karşılaştığı en önemli problemleri nelerdir ?

- A) Müfettişler ile karşılaşılan problemler ile okul öğretmen sayısı ilişkili midir ?
- B) Müfettişler ile karşılaşılan problemler ile okul yaşı ilişkili midir ?
- C) Müfettişler ile karşılaşılan problemler ile okul öğrenci sayısı ilişkili midir ?
- D) Müfettişler ile karşılaşılan problemler ile müdürün mezun olduğu okul ilişkili midir ?

- E) Müfettişler ile karşılaşılan problemler ile müdürün idarecilik yılı ilişkili midir ?
- F) Müfettişler ile karşılaşılan problemler ile okul yerleşimi ilişkili midir ?
- G) Müfettişler ile karşılaşılan problemler ile okul öğretim şekli ilişkili midir ?

8- Müdürlerin, Milli Eğitim Yöneticileri ile karşılaştığı en önemli problemleri nelerdir ?

- A) Milli Eğitim Yöneticileri ile karşılaşılan problemler ile okul öğretmen sayısı ilişkili midir ?
- B) Milli Eğitim Yöneticileri ile karşılaşılan problemler ile okul yaşı ilişkili midir ?
- C) Milli Eğitim Yöneticileri ile karşılaşılan problemler ile okul öğrenci sayısı ilişkili midir ?
- D) Milli Eğitim Yöneticileri ile karşılaşılan problemler ile müdürün mezun olduğu okul ilişkili midir ?
- E) Milli Eğitim Yöneticileri ile karşılaşılan problemler ile müdür idarecilik yaşı ilişkili midir ?
- F) Milli Eğitim Yöneticileri ile karşılaşılan problemler ile okulun yerleşim yeri ilişkili midir ?
- G) Milli Eğitim Yöneticileri ile karşılaşılan problemler ile okulun öğretim şekli ilişkili midir ?

9- Müdürlerin okul binası ile karşılaştığı en önemli problemler nelerdir ?

- A) Okul binası ile karşılaşılan problemler ile öğretmen sayısı ilişkili midir ?
- B) Okul binası ile karşılaşılan problemler ile okul yaşı ilişkili midir ?
- C) Okul binası ile karşılaşılan problemler ile okul öğrenci sayısı ilişkili midir ?
- D) Okul binası ile karşılaşılan problemler ile müdürün mezun olduğu okul ilişkili midir ?

- E) Okul binası ile karşılaşılan problemler ile müdürün idarecilik yılı ilişkili midir ?
- F) Okul binası ile karşılaşılan problemler ile okulun yerleşim yeri ilişkili midir ?
- G) Okul binası ile karşılaşılan problemler ile okulun öğretim şekli ilişkili midir ?

10- Müdürlerin öğrenci servisleri ile karşılaştığı en önemli problemleri nelerdir ?

- A) Öğrenci servisleri ile karşılaşılan problemler ile öğretmen sayısı ilişkili midir ?
- B) Öğrenci servisleri ile karşılaşılan problemler ile okul yaşı ilişkili midir ?
- C) Öğrenci servisleri ile karşılaşılan problemler ile okul öğrenci sayısı ilişkili midir ?
- D) Öğrenci servisleri ile karşılaşılan problemler ile müdürün mezun olduğu okul ilişkili midir ?
- E) Öğrenci servisleri ile karşılaşılan problemler ile müdürün idarecilik yılı ilişkili midir?
- F) Öğrenci servisleri ile karşılaşılan problemler ile okulun yerleşim yeri ilişkili midir ?
- G) Öğrenci servisleri ile karşılaşılan problemler ile okulun öğretim şekli ilişkili midir ?

11- Müdürlerin okulda karşılaştığı disipline yönelik en önemli problemleri nelerdir ?

- A) Disipline yönelik karşılaşılan problemler ile öğretmen sayısı ilişkili midir ?
- B) Disipline yönelik karşılaşılan problemler ile okul yaşı ilişkili midir ?
- C) Disipline yönelik karşılaşılan problemler ile okul öğrenci sayısı ilişkili midir ?
- D) Disipline yönelik karşılaşılan problemler ile müdürün mezun olduğu okul ilişkili midir ?

- E) Disipline yönelik karşılaşılan problemler ile müdürün idarecilik yılı ilişkili midir ?
- F) Disipline yönelik karşılaşılan problemler ile okulun yerleşimi ilişkili midir ?
- G) Disipline yönelik karşılaşılan problemler ile okulun öğretim şekli ilişkili midir ?

12- Müdürlerin okul araç-gereçlerine yönelik karşılaştığı en önemli problemleri nelerdir ?

- A) Araç gereçlerle karşılaşılan problemler ile öğretmen sayısı ilişkili midir ?
- B) Araç gereçlerle karşılaşılan problemler ile okul yaşı ilişkili midir ?
- C) Araç gereçlerle karşılaşılan problemler ile okul öğrenci sayısı ilişkili midir ?
- D) Araç gereçlerle karşılaşılan problemler ile müdürün mezun olduğu okul ilişkili midir ?
- E) Araç gereçlerle karşılaşılan problemler ile müdürün idarecilik yılı ilişkili midir ?
- F) Araç gereçlerle karşılaşılan problemler ile okulun yerleşim yeri ilişkili midir ?
- G) Araç gereçlerle karşılaşılan problemler ile okulun öğretim şekli ilişkili midir ?

13- Müdürlerin ders kitapları ile karşılaştığı en önemli problemleri nelerdir ?

- A) Ders kitapları ile karşılaşılan problemler ile öğretmen sayısı ilişkili midir ?
- B) Ders kitapları ile karşılaşılan problemler ile okul yaşı ilişkili midir ?
- C) Ders kitapları ile karşılaşılan problemler ile okul öğrenci sayısı ilişkili midir ?
- D) Ders kitapları ile karşılaşılan problemler ile müdürün mezun olduğu okul ilişkili midir ?

- E) Ders kitapları ile karşılaşılan problemler ile müdürün idarecilik yılı ilişkili midir ?
- F) Ders kitapları ile karşılaşılan problemler ile okulun yerleşim yeri ilişkili midir ?
- G) Ders kitapları ile karşılaşılan problemler ile okulun öğretim şekli ilişkili midir ?

14- Müdürlerin mevzuatla karşılaştıkları en önemli problemleri nelerdir?

- A) Mevzuatla karşılaşılan problemler ile öğretmen sayısı ilişkili midir ?
- B) Mevzuatla karşılaşılan problemler ile okul yaşı ilişkili midir ?
- C) Mevzuatla karşılaşılan problemler ile okul öğrenci sayısı ilişkili midir ?
- D) Mevzuatla karşılaşılan problemler ile müdürün mezun olduğu okul ilişkili midir ?
- E) Mevzuatla karşılaşılan problemler ile müdürün idarecilik yılı ilişkili midir ?
- F) Mevzuatla karşılaşılan problemler ile okulun yerleşim yeri ilişkili midir ?
- G) Mevzuatla karşılaşılan problemler ile okulun öğretim şekli ilişkili midir ?

15- Müdürlerin mesleki gelişim ile karşılaştıkları en önemli problemleri nelerdir?

- A) Mesleki gelişim ile karşılaşılan problemler ile öğretmen sayısı ilişkili midir ?
- B) Mesleki gelişim ile karşılaşılan problemler ile okul yaşı ilişkili midir ?
- C) Mesleki gelişim ile karşılaşılan problemler ile okul öğrenci sayısı ilişkili midir ?
- D) Mesleki gelişim ile karşılaşılan problemler ile müdürün mezun olduğu okul ilişkili midir ?
- E) Mesleki gelişim ile karşılaşılan problemler ile müdürün idarecilik yılı ilişkili midir ?

- F) Mesleki gelişim ile karşılaşılan problemler ile okulun yerleşim yeri ilişkili midir ?
- G) Mesleki gelişim ile karşılaşılan problemler ile okulun öğretim şekli ilişkili midir ?

16- Müdürlerin M.E.B. ile karşılaştıkları en önemli problemleri nelerdir ?

- A) M.E.B ile karşılaşılan problemler ile öğretmen sayısı ilişkili midir ?
- B) M.E.B ile karşılaşılan problemler ile okul yaşı ilişkili midir ?
- C) M.E.B ile karşılaşılan problemler ile okul öğrenci sayısı ilişkili midir ?
- D) M.E.B ile karşılaşılan problemler ile müdürün mezun olduğu okul ilişkili midir ?
- E) M.E.B ile karşılaşılan problemler ile müdürün idarecilik yılı ilişkili midir ?
- F) M.E.B ile karşılaşılan problemler ile okulun yerleşim yeri ilişkili midir ?
- G) M.E.B. ile karşılaşılan problemler ile okulun öğretim şekli ilişkili midir ?

17- Müdürlerin atamalar ile karşılaştıkları en önemli problemleri nelerdir?

- A) Atamalar ile karşılaşılan problemler ile öğretmen sayısı ilişkili midir ?
- B) Atamalar ile karşılaşılan problemler ile okul yaşı ilişkili midir ?
- C) Atamalar ile karşılaşılan problemler ile okul öğrenci sayısı ilişkili midir ?
- D) Atamalar ile karşılaşılan problemler ile müdürün mezun olduğu okul ilişkili midir ?
- E) Atamalar ile karşılaşılan problemler ile müdürün idarecilik yılı ilişkili midir ?
- F) Atamalar ile karşılaşılan problemler ile okulun yerleşim yeri ilişkili midir ?

- G) Atamalar ile karşılaşılan problemler ile okulun öğretim şekli ilişkili midir ?

18- Müdürlerin parasal konularda karşılaştıkları en önemli problemleri nelerdir ?

- A) Parasal konularda karşılaşılan problemler ile okul öğretmen sayısı ilişkili midir ?
- B) Parasal konularda karşılaşılan problemler ile okul yaşı ilişkili midir ?
- C) Parasal konularda karşılaşılan problemler ile okul öğrenci sayısı ilişkili midir ?
- D) Parasal konularda karşılaşılan problemler ile müdürün mezun olduğu okul ilişkili midir ?
- E) Parasal konularda karşılaşılan problemler ile müdürün idarecilik yılı ilişkili midir ?
- F) Parasal konularda karşılaşılan problemler ile okulun yerleşim yeri ilişkili midir ?
- G) Parasal konularda karşılaşılan problemler ile okulun öğretim şekli ilişkili midir ?

19- Müdürlerin okul kantinleri ile karşılaştıkları en önemli problemleri nelerdir?

- A) Okul kantinleri ile karşılaşılan problemler ile okul öğretmen sayısı ilişkili midir ?
- B) Okul kantini ile karşılaşılan problemler ile okul yaşı ilişkili midir ?
- C) Okul kantini ile karşılaşılan problemler ile okul öğrenci sayısı ilişkili midir ?
- D) Okul kantinleri ile karşılaşılan problemler ile müdürün mezun olduğu okul ilişkili midir ?
- E) Okul kantini ile karşılaşılan problemler ile müdürün idarecilik yılı ilişkili midir ?
- F) Okul kantini ile karşılaşılan problemler ile okulun yerleşim yeri ilişkili midir ?
- G) Okul kantini ile karşılaşılan problemler ile okulun öğretim şekli ilişkili midir ?

20- Müdürlerin Okul Aile Birliği ile karşılaştığı en önemli problemleri nelerdir ?

- A) Okul Aile Birliği ile karşılaşılan problemler ile okul öğretmen sayısı ilişkili midir ?
- B) Okul Aile Birliği ile karşılaşılan problemler ile okul yaşı ilişkili midir ?
- C) Okul Aile Birliği ile karşılaşılan problemler ile okul öğrenci sayısı ilişkili midir ?
- D) Okul Aile Birliği ile karşılaşılan problemler ile müdürün mezun olduğu okul ilişkili midir ?
- E) Okul Aile Birliği ile karşılaşılan problemler ile müdürün idarecilik yılı ilişkili midir ?
- F) Okul Aile Birliği ile karşılaşılan problemler ile okulun yerleşim yeri ilişkili midir ?
- G) Okul Aile Birliği ile karşılaşılan problemler ile okulun öğretim şekli ilişkili midir ?

21- Müdürlerin Okul derneği ile karşılaştığı en önemli problemleri nelerdir ?

- A) Okul Derneği ile karşılaşılan problemler ile okul öğretmen sayısı ilişkili midir ?
- B) Okul Derneği ile karşılaşılan problemler ile okul yaşı ilişkili midir ?
- C) Okul Derneği ile karşılaşılan problemler ile okul öğrenci sayısı ilişkili midir ?
- D) Okul Derneği ile karşılaşılan problemler ile müdürün mezun olduğu okul ilişkili midir ?
- E) Okul Derneği ile karşılaşılan problemler ile müdürün idarecilik yılı ilişkili midir ?
- F) Okul Derneği ile karşılaşılan problemler ile okulun yerleşim yeri ilişkili midir ?
- G) Okul Derneği ile karşılaşılan problemler ile okulun öğretim şekli ilişkili midir ?

22- Müdürlerin Ders programı ile karşılaştığı en önemli problemleri nelerdir ?

- A) Ders programı ile karşılaşılan problemler ile okul öğretmen sayısı ilişkili midir ?
- B) Ders programı ile karşılaşılan problemler ile okul yaşı ilişkili midir ?
- C) Ders programı ile karşılaşılan problemler ile okul öğrenci sayısı ilişkili midir ?
- D) Ders programı ile karşılaşılan problemler ile müdürün mezun olduğu okul ilişkili midir ?
- E) Ders programı ile karşılaşılan problemler ile müdürün idarecilik yılı ilişkili midir ?
- F) Ders programı ile karşılaşılan problemler ile okulun yerleşimi ilişkili midir ?
- G) Ders programı ile karşılaşılan problemler ile okulun öğretim şekli ilişkili midir ?

23- Müdürlerin Siyasilerle karşılaştığı en önemli problemleri nelerdir ?

- A) Siyasilerle karşılaşılan problemler ile okul öğretmen sayısı ilişkili midir ?
- B) Siyasilerle karşılaşılan problemler ile okul yaşı ilişkili midir ?
- C) Siyasilerle karşılaşılan problemler ile okul öğrenci sayısı ilişkili midir ?
- D) Siyasilerle karşılaşılan problemler ile müdürün mezun olduğu okul ilişkili midir ?
- E) Siyasilerle karşılaşılan problemler ile müdürün idarecilik yılı ilişkili midir ?
- F) Siyasilerle karşılaşılan problemler ile okulun yerleşim yeri ilişkili midir ?
- G) Siyasilerle karşılaşılan problemler ile okulun öğretim şekli ilişkili midir ?

Araştırmanın Önemi

Araştırma ile toplanacak verilerin özellikle Eğitim Yönetimi çalışmalarında, Eğitim Fakültelerinin ders Programı ve Milli Eğitim'in bundan sonra öğretmen seçiminde aranılacak vasıfları belirlemelerine, İlköğretim Disiplin Yönetmeliğinin yapılandırılmasına ilişkin çalışmalarda , Müfettişleri konu alan çalışmalarda, Milli Eğitimin okul binalarına yönelik çalışmalarında, Ders kitaplarını yeniden düzenlenmesinde, Mevzuat ile ilgili çalışmalar öncülük etmesinde, Yeni atamalarda dikkat edilecek hususların belirlenmesinde, Eğitimin parasal sıkıntılarında öncelikli konuları belirlemesine, Okul dernek ve Okul Aile Birliğinin daha verimli çalışmasında gerekli hususları belirlemede, Ders programında öncelikli sıkıntıları belirlemede faydalı olunacağı umulmaktadır.

BÖLÜM II

İLGİLİ LİTERATÜR

ARAÇ-GEREÇLERDE KARŞILAŞILAN PROBLEMLER

Milli Eğitim Bakanlığının 2002 yılı verilerine göre 58 873 okulun sadece 5 536'sında bilgisayar bulunmaktadır. İlk ve ortaöğretimde 117 250 bilgisayarın eğitim ve öğretim çalışmalarında kullanıldığı belirtilmektedir. Ayrıca 2802 ilköğretim okulunda 3 188 bilgi teknoloji sınıfı bulunmaktadır. Ortaöğretim okullarında ise sadece 235 adet bilgi teknoloji sınıfı kurulduğu ifade edilmektedir. Neredeyse değil her okula her öğrenciye bir bilgisayar sağlamaya çalışan ülkeleri göz önünde bulundurduğumuzda bilgi toplumu olabilmenin altyapısı açısından ne kadar yetersiz olduğumuz ortaya çıkmaktadır. Bu sayılarla bir çok ülkenin gerisinde olduğumuz anlaşıldığı görülmüştür.¹

Devlet okullarının imkanları çok azdır. Araç gereç bakımından çok sıkıntı olduğu söylenmiştir.²

Hızla değişen teknolojik gelişmeler ,eğitim sisteminin sahip olduğu sıkı hiyerarşi içinde etkili bir şekilde ayak uyduramaz. Nitekim okulların araç-gereç donanımının çok kısa zaman içinde demode hale gelmesinde bu yapının büyük etkisi vardır.³

Atölye ve laboratuvarların olmayışı da önemli bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Devlet vatandaş işbirliği yeniden ivme kazandırılmalıdır.⁴

Fen bilgisi labaratuvarlarının ve araç-gereçlerin az sayıda olması ya da hiç olmaması, dersin gözlem ve deneylerinin yapılmasına da engel oluşturmaktadır.⁵

İlköğretimde gösterilen Fen derslerinin fizik-kimya ünitelerinin öğrencinin daha dinamik olduğu birinci dönem, biyoloji derslerinin ise öğrencinin doğadan gözlem ve deney yapabileceği ikinci döneme alınması gerekmektedir. Ders programları yenilendiği, sınıf mevcutları azaltıldığı ve yeni labaratuvarlar açılıp gerekli malzemeler ile donatıldığı takdirde çok daha fazla başarı elde edilebileceği gözlenecektir.⁶

¹ - İrfan ERDOĞAN, *Türk Eğitim Sistemi*, Sistem Yayıncılık, İstanbul, 2002, s:103)

² - Faruk DEMİR, "Yeni Yılda Sorunlar", *Eğitim Bilim Dergisi*, Aralık 1999, sayı:15, s:28

³ - İrfan ERDOĞAN, *Türk Eğitim Sistemi*, Sistem Yayıncılık, İstanbul, 2002, s:71

⁴ - A. Arslan KACAR, "Sıkıntılarımız", (www.geocities.com/kabalailkogretimokulu/kio05.html-21.03.2003)

⁵ - Nevzat Süer SEZGİN, 2. *Eğitim Günleri*, (www.ogretmenlersitesi.com/yazi/arsiv/yeniasir/03-2html-21.03.2003)

⁶ - Nevzat Süer SEZGİN, 2. *Eğitim Günleri*, (www.ogretmenlersitesi.com/yazi/arsiv/yeniasir/03-2html-21.03.2003)

Program hedeflerinin en önemlisi bu programda “öğrenci merkezli” öğretimin sağlanmasıdır. Bu özel hedefin gerçekleşmesi için, tüm ilköğretim okullarında Planlı Okul Gelişim Modellerine uygun, eğitim teknolojisiyle uyumlu ders araç-gereçlerinin ekip çalışmaları yapacak düzeyde sayılarının artırılması gerekmektedir.⁷

Teknolojik gelişmeler ile ortaya çıkan yeni bilgi araçları ve bilgisayarlı eğitim, öğrenme ortamlarına taşınması artık zorunluluk teşkil etmektedir...⁸

Bilgisayar teknolojisini bırakınız, dersliklerdeki normal klasik eğitim malzemeleri dahi temin edilemez hale gelmiştir.⁹

Milli Eğitim Bakanı Hüseyin Çelik “Eğitimde hedefler tutmadığı anlaşıldı. 8 yıllık temel eğitim 1997 yılında uygulamaya konulduğunda, 2000 yılında 30 kişilik sınıflarda ve bilgisayarla donatılmış okullarda eğitim-öğretim yapılmasının hedeflendiğini” hatırlatmış, “aradan geçen bunca zamana rağmen hedefe ulaşılamadığını kaydedi”.¹⁰

Öğrenciler çağdaş teknolojiden yararlanmalı, bilgisayar ve sinema sanatının dallarıyla birlikte dersleri işlemelidir.¹¹

Okulların açılmasına karşın ,donanım bakımından eksiklikleri tamamlanamadı. Özellikle yeni açılan İlköğretim okullarına hızla araç-gereçleri gönderilmelidir.¹²

Son yıllarda görülen çarpıcı çalışmalara rağmen, eğitim araç-gereçleri bilim ve teknolojiadaki gelişmelerin oldukça gerisinde kalmıştır. Çoğu okulumuzda bu durum hala devam etmektedir.¹³

Asıl sorun, teknolojinin öneminin kavranmaması değil, kullanma pratiğinin bulunmamasıdır.¹⁴

⁷ - İbrahim Halil YILMAZOĞLU, *Ticaret Meslek Lisesi ve Anadolu Ticaret Meslek Lisesi ve 2. Eğitim Bölgesi Koordinatör Okul Müdürlüğü*, (www.marastml.mim.com.tr/egitimbolgesi/fenraporu.html-22.03.2003)

⁸ - Alaaddin DİNÇER, *Eğitim ve Öğretim Sistemine İlişkin Değerlendirme*, (www.egitimantalya.org/anasayfa/egitimdeactablorakamlar.html-21.03.2003)

⁹ - Hasan Celal GÜZEL, *Dayatmacı Bir Eğitim*, (www.davetci.com/g_soylesi_hguzel.htm-22.03.2003)

¹⁰ - www.netgazete.com.tr-21.03.2003

¹¹ - Mustafa GAZALCI, *Aydınlanma Sürecinde Sekiz Yıllık Eğitim*, Güldiken Yayınları, Ankara, 1997, s:15

¹² - Mustafa GAZALCI, *Aydınlanma Sürecinde Sekiz Yıllık Eğitim*, Güldiken Yayınları, Ankara, 1997, s:110

¹³ - Abdullah YILDIZ, Rifat LATİFOĞLU, *Öğretmen – Öğrenci İlişkileri, Kültür Ofset*, İstanbul, 2001, s:12

¹⁴ - Niyazi ALTUNYA, *Eğitim Sorunumuza Kuşbakışı*, Ürün Yayınları, Ankara, 1995, s:84

Eğitim retim için bir eğitim endüstri koluna Őiddetle gereksinim vardır. Bu endüstri kolu Bakanlıkça da özel sektörce de kurulabilir. Bu endüstri dalında oyuncaktan labaratuvar malzemesine , ders kitabından bilgisayara kadar her Şeyin en çađdaŐı, en eğiticiisi, en azından örnek alarak üretebilmelidir, denmiştir.¹⁵

ATAMALAR İLE İLGİLİ KARŞILAŞILAN PROBLEMLER

Eğitimde en önde gelen sorun ğretmen sirkülasyonun olmasıdır. İlk atama yoluyla gelen öğretmenlerin temel ve hazırlayıcı eğitim kurslarını bitirir bitirmez eŐ, sağlık, öğrenim gibi gerekçelerle başka illere gittiklerine, bunun da eğitimi olumsuz yönde etkilediğine iŐaret edilmiştir.¹⁶

2000-2001 eğitim ğretim yılının en önemli sorunu ğretmen alımlarında yaşanan durağanlık oldu. Özellikle belli branŐlarda (İng. Ed. Mat. gibi) ğretmen açıkları sözleşmeli öğretmenler ile kapatılmaya çalıŐıldı. Yıl boyu ataması yapılan 26 bin ğretmen, yine yıl boyu emekli olan ğretmen sayısını ancak karŐılayabildi. 2001-2002 eğitim yılında ataması yapılacağı söylenen 30 bin ğretmen sayısı da açığı kapatmayacaktır, denmiştir.¹⁷

“Eğitimde kaliteyi olumsuz yönde etkileyen nedenlerden biri de okul ve kurumlardaki yönetim boŐluđudur” diyen Doç. Dr. Yıldız, 4306 sayılı yasa ile ilköğretime dönüŐtürülen veya birleŐtirilen bazı okulların vekaletle yetersiz personelle yönetildiğini, İl’e yetenekli ve kalıcı personelin atanması gerektiğini dile getirmiştir.¹⁸

Yönetici kişilerin isteklerine göre ne görevden alınmalılar, ne de göreve atanmamalıdır. Bu durum eğitimi olumsuz etkilemektedir, denmiştir.¹⁹

Őimdiye kadar okul müdürleri hep ihmal edilen grup olmuŐlardır. Seçimleri çoğu zaman zen gösterilmeden yapılmış ve atandığı söylenmiştir.²⁰

Diğer taraftan okulda bulunan ğrenci potansiyelinin her yıl belli oranlarda değişmesi önemli bir kesinti sorunu olarak görülebilir. Çünkü her yeni yıl, okul sistemine yeni öğrencilerin dahil olması ve belli sayıda öğrencilerin mezun olarak

¹⁵ - Niyazi ALTUNYA, *Eğitim Sorunumuza Kuşbakışı*, rn Yayınları, Ankara, 1995, s:90

¹⁶ - Rauf YILDIZ, *Van Genelinde Yapılan Bir Araştırma*,
(<http://www.tebesir.com/haberduyuru/haber.asp?article=270-21.03.2003>)

¹⁷ - Alaaddin DİNÇER, *Eğitim ve ğretim Sistemine İlişkin Genel Değerlendirme*
(<http://www.egitimsen-antalya.org/anasayfa/egitimdeacitablorakamlarla.htm-21.03.2003>)

¹⁸ - Rauf YILDIZ, *Van Genelinde Yapılan Bir Araştırma*,
(<http://www.tebesir.com/haberduyuru/haber.asp?article=270-21.03.2003>)

¹⁹ - Erol ORHAN, *Zonguldak Yerel Gündem Kent Konseyi Komisyon Raporları*, (http://www.iula-emme.org/yg21/iller/zonguldak/zonguldak_komisyon.htm-22.03.2003)

²⁰ - Zühal CAFOĞLU, “Eğitimde Sorun”, *Eğitim Dergisi*, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1992, sayı:1, s:49,

okuldan ayrılması sonucu yeni bir okul dokusu ile karşı karşıya gelmek demektir. Buna karşın okulda görev yapan yönetici ve öğretmenler, eğitim dışı kurumlarla karşılaştırıldığında daha sıklıkla değişmekte ve atanmaktadır.

Öğrenci, öğretmen ve yönetici dokusunda yaşanan değişikliklerin sıklığı nedeniyle okullarda belli bir kültürün ve istikrarın oluşmasını sağlamakta oldukça güç olmaktadır, denmiştir.²¹

Bozkurt Yaşar Öztürk “Değerli milletvekilleri, 2001-2002 eğitim-öğretim sezonu eylülün ikinci haftası başladı, aradan yaklaşık altı hafta geçti; böyle bir zamanda yapılmaya çalışılan bu atamalar, zamanlama yönünden de büyük sakıncalar teşkil etmektedir. Bu idarecilerin çocuklarının eğitim problemi, barınma sorunu ve gittikleri yerlere eğitim sezonu ortasında uyum sorunu nasıl bertaraf edilecektir?”

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sonuç olarak, Millî Eğitim Bakanlığı, yönetmelik hükümlerini geriye dönük olarak işletmeden vazgeçmeli, öğretmenlerin, idarecilerin tayinlerini eğitim-öğretim sezonunun başında yerine getirmelidir.

Millî eğitim, zor, meşakkatli, bir o kadar da zevkle yapılan bir iştir. Bir hukuk adamı olan Sayın Bakanımız, zorunlu olarak, norm kadrosu uygulamasına geçti. Bu uygulamayla (A) bölgesindeki yığılmayı önleyecek, öğretmen açığı bulunan (B) bölgesine öğretmen vererek sorunu kökünden halledecekti. Geçen sürede yapılan yeni atamalarla bu uygulama hayata geçecekken, (A) bölgesinden norm kadro fazlası öğretmenimiz kadro açılıncaya kadar derse girmeden maaş almaya devam ediyor; (B) bölgesi yine öğretmen bekliyor”, dediği görülmüştür.²²

Öğretmen dağılımı son derece dengesizdir. Kimi sınıflarda 80-100 öğrenci okutan öğretmen, kimi yerlerde boş oturan öğretmenin bulunması, adam kayırma ve plansızlığın bir ürünüdür, denmiştir.²³

Öğretmenleri en çok tedirgin eden güncel sorun, atama ve yer değiştirme konusudur. Hiçbir öğretmen, atamasının adaletli yapıldığına inanmıyor. Bir çok öğretmen de yarın nerede görevli olacağını kestirememektedir, denmiştir.²⁴

DERS KİTAPLARI İLE İLGİLİ KARŞILAŞILAN PROBLEMLER

Kitap konusu, sadece sosyo-ekonomik düzeyi düşük olan okullarda bir sorun olarak gündeme getirilmiştir. Her iktidar değiştiğinde okul kitapları değişmektedir. Yabancı ülkelerde bir kitap ortalama 15 senede değişirken, bu süre ülkemizde ortalama 1-2 senedir. Bu durum ülkemiz için büyük bir kaynak israfına neden olmaktadır.

²¹ - İrfan ERDOĞAN, *Türk eğitim sistemi*, Sistem Yayıncılık, İstanbul, 2002, s:66

²² - Bozkurt Yaşar ÖZTÜRK, *TBMM TUTANAK DERGİSİ*, (http://www.tbmm.gov.tr/tutanak/donem21/yil4/bas/b012m.htm-22.03.2003

²³ - Niyazi ALTUNYA, *Eğitim Sorunumuza Kuşbakışı*, Ürün Yayınları, Ankara, 1995, s:93

²⁴ - Niyazi ALTUNYA, *Eğitimde Geleceğe Bakış*, Uygun Basım, Ankara, 2000, s:66

Kitaplardan öğretmenler de hoşnut değiller. Örneğin 4-5 tane Türkçe kitabı olmasına karşın, hiçbiri tam olmadığından öğretmenler devamlı olarak yardımcı kitap ve dergi öneriyorlar.Ders kitabının yanında bir çok yardımcı kitap ve dergi alınıyor.

Yardımcı kitap ve dergilere ders kitaplarından daha çok para ödüyoruz, denmiştir.²⁵

Milli Eğitim Bakanlığı'ndaki kadrolaşma milli eğitim politikasını belirlemede, başta ders kitapları olmak üzere sisteme yön vermektedir. Ders kitapları konusunda büyük sorun yaşanmaktadır. Kitaplar demokratik, bilimsel ve laik öğeler yerine ezberci, gerici, ırkçı ve cinsiyetçi yönlendirmelerle doludur. Kitaplar içerik ve biçimsel olarak yeniden ele alınmalıdır. Ders kitapları , sendika ve üniversite temsilcilerinin de bulunduğu bir kurul tarafından çağa uygun bilgilerle donatılmalıdır. En önemlisi de kitaplarının sık sık değiştirilmesi önlenmeli bunun önüne geçilmelidir, denmiştir.²⁶

Şikayetlere bakıldığında, okunacak kitapları, öğretmenler yerine okul müdürleriyle kırtasiyeciler belirliyormuş. Öğretmenler, müdürlerinden aldıkları tavsiye ve emir doğrultusunda kırtasiyeciye gidip yabancı dil kitabını alıyorlarmış.Diğer ders kitapları da bu şekilde temin ediliyorsa, eğitim öğretimin, velilerin ve öğrencilerin sorunlarının devam edeceği söylenmiştir.²⁷

Yayınevlerinin kitap listeleri karşılığı okullara verdiği paralar oranında, blok listeler belirleniyor. Belirlenen bu listeler "çok değerli kağıt" işlemi görüyor. Okul idareleri, kitap listelerinin onaylanması için öğretmenler üzerinde baskı uyguluyorlar. MEB tarafından alınan önlemlerinin göstermelik olmaktan öte gitmediği bilinmektedir. Oysa istenirse ve ciddi önlemler alınırsa bu sorunun çözüleceğini açıktır.Ders kitaplarına ilişkin bir başka tartışma noktası ise; içerik, kapak, dizgi, dağıtım ve basıma yöneliktir. Kitaplar kalitesiz basılmaktadır. Yapılan zamların kitapların kalitesine yansıtacağına dair beklenti her zaman boşa çıkmaktadır. Zamlar, yalnızca etiket üzerinde bir değişiklik anlamına gelmektedir.Kitap içeriği değiştirilmediği söylenmiştir.²⁸

Ders kitapları ülkemizin gerçeklerine ve imkanlarına göre hazırlanmalıdır. Okul yönetimlerinin her yıl değişik kitap seçmelerine son verilmelidir. Kitaplarımızın öz Türkçe'mizi dejenere etmeden yazılması ve öğrenciye aktarılması ön plana alınmalı ve buna uygun basılmalıdır, denmiştir. ²⁹

²⁵ - <http://www.yurttas.net/ogrencigozuyle4.htm>-21.03.2003

²⁶- Alaaddin DİNÇER, *Eğitim ve Öğretim Sistemine İlişkin Genel Değerlendirme*, (<http://www.egitimsen-antalya.org/anasayfa/egitimdeacitablorakamlarla.htm>-21.03.2003)

²⁷- Yalçın PEKŞEN, *Eğitimde İşler Neden Ters Gidiyor*, (www.aksam.com.tr/arsiv/aksam/200/09/21/yazarlar/yazarlar18html-21.03.2003)

²⁸- Alaaddin DİNÇER, *Eğitim ve Öğretim Sistemine İlişkin Genel Değerlendirme*, (<http://www.egitimsen-antalya.org/anasayfa/egitimdeacitablorakamlarla.htm>-21.03.2003)

²⁹- Erol ORHAN,*Zonguldak Yerel Gündem Kent Konseyi Komisyon Raporları*,(http://www.iula-emme.org/yg21/iller/zonguldak/zonguldak_komisyon.htm-22.03.2003)

Ders kitapları yeniden düzenlenmelidir.Ders kitaplarından kalıplaşmış birtakım gereksiz konular çıkarılmalıdır.Daha güncel ve yararlı konuların alınması da önemli bir konudur. Kitaplar kağıttan dizime yenilenmeli, daha sevilebilir hale getirilmeli ve tek tip kitap okutulmalıdır, denmiştir.³⁰

Çok ders kitabında , tek ders kitabında da yararlı ve sakıncalı olduğu yönler vardır. Sakıncalar daha çok kitabın baskı ve dağıtım işi gibi işletmecilik ya da yönetimle ilgili alanlarında görülmektedir,denmiş.³¹

Bugün Türkiye’de ders kitapları ve yazımı, hem kalitesizliğin hem de eğitim ticaretinin at oynattığı bir alandır. Çocuklarımız en kalitesiz kitap ve dergilerle öğretim yapmaktadır. Bilimsel ve sanatsal yaratıcı ders kitaplarının ve dergilerinin uzağındadır. Bakanlığın Tavsiyesini alma kaygısıyla okullara pek çok değersiz yayın sokulmadığı söylenmiştir.³²

DERS PROGRAMI İLE İLGİLİ KARŞILAŞILAN PROBLEMLER

Eğitim sisteminde öğrenilecek konular yaşlara, ünitelere ve sınıflara göre sınırlı tutulmaktadır. Bu ise daha fazla ilerleme potansiyeli olan bireylerin önünü tutmaktadır. Nitelik ve başarı belli bir düzeye ulaşmaya değil iyinin iyisi olmaya, sınırsız gelişmeyi sağlamak üzere gerçekleştirilmeye çalışılmalıdır. Anaokulundan üniversiteye kadar eğitim kurumları, program ve alan açısından birbirinden kopuk bir şekilde yapılmış durumdadır. Okullarda sunulan eğitim ve öğretimde keskin sınırlar bulunmaktadır. Bu sınırlar zaman zaman kalınlaşmakta ve yapaylaşmaktadır. Oysa değişik bölümler, programlar ve düzeylerde kazandırılmaya çalışılan bilgiler birbirinden o kadar farklı değildir. Bu sınırların kaldırılması ve aynı ürün üzerinde uğraş veren birimler arası etkileşimler zenginleşmediği söylenmiştir.³³

İclal Kuşin “İlköğretim Okulunun Öğrenciyi Hayata Hazırlama Amacının Gerçekleşme Güzeyinin Araştırılması” adlı tezinde “ Proje amaçlarında, 3., 4., 5. kalkınma planlarında , 10., 11., 12. şura dökümanlarında ısrarla belirtilmesine , ilk ve ortaokul programının ısrarla belirtilmesine rağmen, ilkokul ve ortaokul programları bütünleştirilmemiş ve yeni bir program yapma konusundaki çabalar sonuçsuz kalmıştır.

İlköğretim okulunun ilkelerinden olan, derslerin niteliği, istenilen düzeyde gerçekleştirilememiştir.İş eğitimi dersi dışındaki diğer dersler, hayata dönük olma ilkesine uygun olarak hazırlanmamıştır.

³⁰- Özlem SÖNMEZ,*Nasıl bir eğitim?*, http://www.ogretmenlersitesi.com/yazi/arsiv/yeniasir03_3.htm-22.03.2003

³¹ - Cavit BİNBAŞIOĞLU,*Okullarda Öğretim Sorunları*,Eğit-Der yayınları,Ankara,1995,s:70

³²- Niyazi ALTUNYA,*Eğitim Sorunumuza Kuşbakışı*,Ürün Yayınları,Ankara,1995,s:85

³³- İrfan ERDOĞAN,*Türk Eğitim Sistemi*,Sistem Yayıncılık,İstanbul, 2002,s:35

Yapılan araştırma sonuçlarına göre, ilköğretim programında belirlenmiş olan amaçların öğretmen ve yöneticilerin yaklaşık yarısı tarafından anlaşılmadığı ve eğitim programında yazılı olan amaçların gerçekleşme oranının çok düşük olduğu görülmüştür, denmiştir.³⁴

Ders programları, öğretmen başarısını etkileyen en önemli unsurlardandır. Programın öğretmenlerin isteklerini de göz önünde bulundurularak yapılması çok önem arz etmektedir.³⁵

Bugün, fen bilgisi dersi programları, öğrenciye teorik ve ezberden öteye gitmeyen birtakım soyut bilgiler vermektedir İlköğretimde 4. sınıftan itibaren konular birbirinin devamı olarak ele alınmalıdır. Bu programda ise öğrenci bir konuyu bütünüyle öğrenmeden bir başka konuya geçmekte, diğer yıl bir önceki sene yarıda bıraktığı konunun başka bir ayrıntısını öğrenmektedir. Konunun devamını okuyacağı zaman, bir-iki sene önce görmüş olduğu baş kısmını unutmakta, bu nedenle konuları tam olarak öğrenememektedir. Öğrenme tam olarak sağlanamadığı söylenmiştir.³⁶

İlköğretim ders programlarının ilke ve amaçları, yeniden yeni tarifeye çağın gereklerine göre oluşturulması artık zorunluluk oluşturmaktadır.³⁷

Eğitim politikası uzun süreli olmalı, üç beş yılda bir değişmemesi gerektiği söylenmiştir.³⁸

İlkokul 5. sınıf Sosyal Bilgiler dersi ünitesi ve konuları. Bu konular ders kitaplarına ve ünite dergilerine genişletilip abartılarak geçirilmektedir. Vurdulu - kırdılı denize dökmeli, çizmeli tarih konuları, tarihe karışmış köy yaşamını anlatan, artık çocuğun dünyasında bulunmayan, ancak yazarları için “nostaljik” değeri olan konular ; değişik derslerde birbirini yalanlayan konular, ağdalı ve bozuk anlatımlar , anaokulundan üniversiteye kadar yinelenen konular, tam bir bilgi yumağı ve karışıklığı içersinde olduğu söylenmiştir.³⁹

Eğitim sistemimizde daha önce geliştirilen programlar oldukça kolay uygulanabilirken, son yirmi yılda hazırlanan programları uygulamada büyük zorluklar

³⁴- İclal KUŞİN, *İlköğretim Okulunun Öğrenciyi Hayata Hazırlama Amacının Gerçekleşme Düzeyinin Araştırılması*, M.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Sınıf Öğretmenliği A.B.D. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 1999, s:5-6

³⁵- Zühal CAFOĞLU, “Eğitimde Sorun”, *Eğitim Dergisi*, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1992, sayı:1, s:49

³⁶- Nevzat Süer SEZGİN, *2. Eğitim Günleri*, http://www.ogretmenlersitesi.com/yazi/arsiv/yeniasir03_2.htm-21.03.2003)

³⁷- Özlem SÖNMEZ, *Nasıl bir eğitim?*, http://www.ogretmenlersitesi.com/yazi/arsiv/yeniasir03_3.htm-22.03.2003

³⁸- Erol ORHAN, *Zonguldak Yerel Gündem Kent Konseyi Komisyon Raporları*, (http://www.iula-emme.org/yg21/iller/zonguldak/zonguldak_komisyon.htm-22.03.2003

³⁹- Niyazi ALTUNYA, *Eğitim Sorunumuza Kuşbakışı*, Ürün Yayınları, Ankara, 1995, s:14-15

çekilmiştir. Çünkü son zamanlarda görülen “program geliştirme” anlayışı, uygulayıcıları dışlayarak uzmanların kapalı kapılar ardında program yazması biçiminde olmalıdır.

Programlarda sıralanan kuralsız hedef ve davranış cümleleri genellikle “söyleme/yazma” sözcükleriyle bitmektedir. Bu ezberciliğin başka bir biçimde sisteme egemen olması anlamına gelir.

Tüm eğitim kademelerimizde ders bilgi yükü çok ağır olduğu söylenmiştir.⁴⁰

M.E.B İLE KARŞILAŞILAN PROBLEMLER

Gelişmiş ülkelerin çoğunda eğitim parasız yapılmakta ve devlet tarafından karşılanmaktadır. 1948 İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nde de açıklandığı gibi “herkesin eğitim hakkı vardır, temel eğitim aşaması parasızdır ve devlet bireyin eğitim hakkını yerine getirmekle yükümlüdür”, ibaresi yer almaktadır.⁴¹

İclal Kuşin “İlköğretim Okulunun Öğrenciyi Hayata Hazırlama Amacının Gerçekleşme Düzeyinin Araştırılması” adlı tezinde , yeterli ve doğru bilgilerin bakanlıktan okula , okuldan bakanlığa iletilmesini gerçekleştiren “ çembersel iletişim” “az” ile “orta” oranında sağlandığını tespit etmiştir.⁴²

Bakanlık öğretmen atamalarında çok yavaş hareket etti. Öğretmenlik başvuruları çok geç başlatıldı. Şu anda başvuru işlemleri tamamlandı ama, henüz daha atamalara geçilmedi.Göreve yeni alınacak 34 bin öğretmen ancak ekimde okullara ulaşacak gibi gözüküyor. Bu durum da okullarda bir, bir buçuk ay öğretmen eksikliğinin yine yaşanmasına neden olacağı söylenmiştir.⁴³

Erkan Mumcu “Öncelikle hızla değişen ekonomik gelişmelere daha etkili bir şekilde cevap verebilirler. Okullar yerel düzeyde ortaya çıkan ihtiyaçları daha etkili bir şekilde karşılar. Bireyi ve çevresini merkez alan bir eğitim gerçekleştirebilir.

Yerinden yönetime dayalı sistemde, eğitim konusunda alınan kararlar için geniş bir katılım tabanı oluşturulabilir.Mevcut yönetim biçimi değişmelidir” demiştir.⁴⁴

⁴⁰- Niyazi ALTUNYA,*Eğitimde Geleceğe Bakış*, Uygun Basım,Ankara,2000,s:58

⁴¹- Mualla ULUSAVAŞ, *"Eğitim Sorunları ve Önerdiğiniz Çözümler*, (www.trakya.edu.tr/Haberler/200502_16.htm-21.03.2003)

⁴²- İclal KUŞIN,*İlköğretim Okulunun Öğrenciyi Hayata Hazırlama Amacının Gerçekleşme Düzeyinin Araştırılması*,M.Ü.Sosyal Bilimler Enstitüsü Sınıf Öğretmenliği A.B.D. Yüksek Lisans Tezi,İstanbul,1999,s:5

⁴³- BekirTÜRKMENOĞLU,*Öğretmen Eksikliği Sorun Olacak*, (www.aksam.com.tr/aksam/19980902/yazarlar/turkmenoglu.html-21.03.2003)

⁴⁴- Erkan MUMCU, “Eğitimde Sorun”,*Eğitim Bilim Dergisi*,Fatih Yayıncılık,İstanbul,Ocak 2003,sayı:52,s :11

Türk eğitim sistemi, okulöncesi eğitimden yükseköğretime yaklaşık 548 258 öğretmen ve öğretim elemanının görev yaptığı 60 000 öğretim kurumuna devam eden 14 161 378 öğrenciye sahip olan büyük bir sistemdir. Ancak bu sistemin kapsadığı sayı ne olursa olsun yeterli düzeyde gelişmiş olduğunu ve eğitime duyulan talebi karşıladığını söylemek mümkün değildir. Bunun dışında okullaşma oranının yükselmesine paralel olarak sayıları on binleri bulan yeni dersliklere gereksinim duyulmaktadır. İkili öğretim yapan okulların normal öğretime dönüştürülmesi için ise ayrıca yeni derslikler gerekmektedir. Binaların yetersizliği, dersliklerin kalabalık olması bazı okullarda ikili öğretime geçilmesini zorunlu kılmıştır. İlköğretim ve ortaöğretim yapan okullarının yüzde 22,7'sinde ikili öğretim yapılmaktadır. İkili öğretim tabiki kent okullarında daha yaygındır. Kentlerdeki okulların %33'ünde, köylerdeki okulların da %14'ünde ikili öğretim yapılmaktadır, denmiştir.⁴⁵

Eğitim için yapılan harcamaların, gelişmiş ülkelerinkine karşılaştırıldığında çok az olduğunu söylemek gerekir. Bu da yapılan harcamaların büyük bir kısmı eğitimin geliştirilmesi için kullanılması gerekirken, kullanılmamaktadır. Nitekim 2002 yılında Milli Eğitim Bakanlığı harcamaları içindeki en büyük pay %80,1 ile personel giderlerine aittir. Yatırımların payı ise %13,3 olarak gerçekleştiği yer almaktadır.⁴⁶

Öğrenci taşıyan araçların kalitesi ve kapasitesi her zaman tartışma konusu olmuştur. Okul önlükleri konusu pek çok soru işaretlerini beraberinde taşımaktadır. Önlüklerin sık sık değiştirilmesi ve satışların anlaşmalı mağazalardan yapılması tereddütle karşılanmalıdır. Ne yazık ki, bakanlık bu iki sorunda da atıl durumda kalmakta, haksız kazanç elde edilmesini izlemekle yetinmekte bir şey yapamadıkları söylenmiştir.⁴⁷

MESLEKİ GELİŞİMİ ETKİLEYEN PROBLEMLER

İclal Kuşin “İlköğretim Okulunun Öğrenciyi Hayata Hazırlama Amacının Gerçekleşme Düzeyinin Araştırılması” adlı tezinde “Okullardaki yönetici ve öğretmenler ilköğretim uygulaması konusunda yeterli bilgiye sahip değildir” denmiştir.⁴⁸

Milli Eğitim Bakanlığı yetkililerinin eğitim yöneticilerinin yetiştirilmesi ve atanması konusunda bilimsel bir arayış ve çaba içerisine girdiği , gözlem ve görüşmelere dayanılarak söylenebilir. Bu çabanın sürdürülebileceği işaretleri de vardır. Eğitim yöneticilerinin yetiştirilmesi gereğine inanmakla beraber bunun, Bakanlık merkez

⁴⁵- İrfan ERDOĞAN, *Türk Eğitim Sistemi*, Sistem Yayıncılık, İstanbul, 2002, s:23

⁴⁶- İrfan ERDOĞAN, *Türk Eğitim Sistemi*, Sistem Yayıncılık, İstanbul, 2002, s:32

⁴⁷- Alaaddin DİNÇER, *Eğitim ve Öğretim Sistemine İlişkin Genel Değerlendirme*, (<http://www.egitimsen-antalya.org/anasayfa/egitimdeacitablorakamlarla.htm>-21.03.2003

⁴⁸- İclal KUŞIN, *İlköğretim Okulunun Öğrenciyi Hayata Hazırlama Amacının Gerçekleşme Düzeyinin Araştırılması*, M.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Sınıf Öğretmenliği A.B.D. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 1999, s:2

örgütüyle yürütülebileceğinin örgütsel ve yönetsel alt yapısı hala kurulmamıştır. Özellikle farklı birimlerce yürütülen eğitim yöneticiliği sistemini geliştirmeye dönük çabaların eşgüdümünü sağlayacak bir örgütsel yapının henüz kurulmadığı görülmüştür.⁴⁹

Araştırmalar, bulgular göstermiştir ki okulda bir değişme programının başarılı olmasında öğretmenlerin merkezi bir rolü vardır. Öğretmen değişme için yetiştirilir ve ona yönetsel destek verilirse, değişmenin gerektirdiği bilgi ve becerileri kazanmakta ve değişmeyi uygulamaya geçirebilmektedir.

2001 yılındaki öğretmen, sürekli kendini yenileyen, erdemli toplum ideal insanı hazırlayan, meslek ve itibarının onurunu; kalkınmış, gelişmiş, refah ve huzuru yakalamış Türkiye'nin gururunu taşıyan gönül adamı, sevgi ve ülkü kahramanı olmalıdır.

Bugün Türkiye'deki üstün nitelikli insan eksikliği vardır. Milli eğitimimizin en önemli hedeflerinden biri de, ileri ülkeler seviyesinde insanlar yetiştirmektir. Öğretmenlerimizde onların öğretmenlerinin seviyesi altında olmamalıdır.

Eğitim seviyesinin yükselmesi, kalitenin artması, yani verimliliğin sağlanmasında hizmet içi eğitime de önem ve öncelik verilmelidir, denmiştir.⁵⁰

21. yy gerektirdiği işbirliğinin teşviki, insiyatifi kullanma, başkalarının cesaretlendirilmesi, profesyonel yöneticiliğin ve problem çözme kapasitesinin geliştirilmesi gibi yeni akımlar konusunda eğitimciler bilgilendirilmedikleri söylenmiştir.⁵¹

Gelişen bilim ve teknoloji karşısında öğretmenler hızla eskimektedir. Bunun için hizmet içi eğitimin sürekli, duruma göre periyodik, eğitim fakülteleri ile ilişki içinde yürütülmesinin gerekliliği artık kaçınılmazdır, denmiştir.⁵²

MEVZUAT-SİSTEM İLE İLGİLİ KARŞILAŞILAN PROBLEMLER

Eğitim sistemimiz ilgi ve yeteneğe yönelik değil. Yani öğrenciler ilgi duydukları alanlara, yeteneklerine göre seçilmiyor. Lise 1'i tamamlayan öğrenci, biraz çevrenin etkisi, biraz da hevesle bir alan seçiyor. Bu sistemin adı da ders geçme ve alan seçme olarak biliniyor. Bilinmesi bir yana hali hazırda liselerde bu sistem uygulanıyor. Peki öğrencilere alan seçiminde yeterli rehberlik hizmeti veriliyor mu? Çünkü bu sistemin temelinde rehber öğretmenlerin yönlendiriciliği yatıyor. Sistem uygulamaya konulma-

⁴⁹- Niyazi CAN, Mustafa ÇELİKTEN, *Eğitim Yöneticilerinin Yetiştirilmesi*, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Kayseri, 2000, sayı:9, s:261-262

⁵⁰- Naci GÜMÜŞ, *İlköğretimde Kalite ve Verimlilik*, (<http://gonulsitesi.virtualave.net/ilkogretimde%20kalite.htm>-21.03.2003)

⁵¹- Zühal CAFOĞLU, "Eğitimde Sorun", *Eğitim Dergisi*, 1992, Milli Eğitim Basımevi, sayı:1, s:49

⁵²- Niyazi ALTUNYA, *Eğitim Sorunumuza Kuşbakışı*, Ürün Yayınları, Ankara, 1995, s:100

dan önce, okullarda rehber öğretmenlerin görev yapacağı, öğrencilerin seçecekleri alanları rehber öğretmenlerin belirleyeceği söylenmişti. Söylenmesi bir yana sistemin yönetmeliğinde bu özellik uzun uzun anlatılmıştı. Maalesef hiçbir okulda rehberlik eğitimi hizmeti verilmiyor. Hem bu konuda yetişmiş yeteri sayıda öğretmen de bulunmuyor, bulunsa da uygulamaya geçilmiyor. Bunun ceremesini de öğrenciler çekiyor ve çekmeye devam edecek görünüyor, denmiştir.⁵³

En gelişmiş teknolojilerle ve iletişim araçlarıyla yapılan öğretim sistemleri başarılı oluyor ama iyi insan yetiştirme hedefine varamıyor. Artık öğretimden eğitime geçmenin, bilinenleri uygulamanın, yani gerçek eğitimli insan yetiştirmenin zarureti bütün dünyanın öncelikli meselesi haline gelmeye başladığı söylenmiştir.⁵⁴

Eğitim sistemi çocuk ve gençlerimizi, gereken bilgi, beceri, tutum ve davranışlarla –ki eğitimcilerin teknik deyimi budur- donatmıyor, denmiştir.⁵⁵

Eğitim kurumları, kendi kendini yenilenebilecek bir örgütsel yapıdan mahrum olması nedeniyle toplumda oluşan değişmelere ayak uyduramamaktadır. Oysa günümüz koşullarında bir kurumun kendi kendine değişebilmesini sağlayacak bir örgütsel yapıya sahip olması gerekmektedir. Bu durumda değişmeyi önleyen ve yavaşlatan merkeziyetçi yapının azalması gerekmektedir. Böylece eğitimde girişilecek yenilikler yukarıdan aşağıya izin ve direktiflerin verilmesine dayalı olarak değil de çevresel koşulları göz önünde bulunduran stratejik yönetim anlayışı çerçevesinde yönetilir ve başarılı olacağı söylenmiştir.⁵⁶

Türk eğitim sisteminin temel sorunları sistemin bütün olarak işleyişine bağlıdır. Sistem ile bütün olarak ilgilenmedikçe, münferit alanlarda yapılacak iyileştirme çalışmalarından istenen sonuçları almak beklenmemelidir, denmiştir.⁵⁷

Türk eğitim sisteminin şu andaki yönetsel yapısı, ekonomide, endüstride, kültürde ve daha birçok alanda gerçekleşen gelişmelerin ağırlıklı olarak devletin güdümünde olduğu dönemlerde belki de işlevseldi. Ancak bugün böyle bir eğitim düzeninin oluşmasına neden olan şartların hızla değiştiğini görüyoruz. Artık ekonominin, endüstrinin ve toplumun gelişmesinde devletin insiyatifi o kadar fazla değildir. Ekonomik ve sosyal hayat, belirli yerlerden yapılan yönlendirmelerin dışında kendi dinamizmi içinde gelişmektedir. Bu çerçevede eğitime duyulan taleplerde hızla artmakta ve çeşitlenmektedir. Ancak dinamik bir yapı içerisinde ortaya çıkan ihtiyaçları, durağan ve planlı gelişmelere cevap vermek üzere yapılan bir eğitim sistemi karşılamaya çalışmaktadır. Hal böyle iken bu çelişki içerisinde doğal olarak okullar, ihtiyaç duyulan yeni değer ve becerileri kazandırmada yetersiz kalmakta ve uzun vadeli hesaplar ve hedeflere göre

⁵³- Bekir TÜRK MENOĞLU, *Sınıfta Kalmak Yok mu?* (www.aksam.com.tr/19980907-21.03.2003)

⁵⁴- Vehbi VAKKASOĞLU, “Yeni Yüzyıla Girerken”, *Eğitim Bilim Dergisi*, Ocak, 2000, sayı:16, s:20

⁵⁵- M. Tınaz TİTİZ, “Eğitimde Değerlendirme”, *Eğitim Bilim Dergisi*, Ocak 2003, sayı:52 s:16

⁵⁶- İrfan ERDOĞAN, *Türk Eğitim Sistemi*, Sistem Yayıncılık, İstanbul, 2002, s:34

⁵⁷- İrfan ERDOĞAN, *Türk Eğitim Sistemi*, Sistem Yayıncılık, İstanbul, 2002, s:62

programlanmaları nedeniyle , hızlı değişmeler karşısında uyum sağlayamadığı söylenmiştir.⁵⁸

Eğitim sistemi ve okulların yaşadığı açmazlara neden olan bu temel etkenlerin başında merkezîyetçi idari yapı gelir. Bu bağlamda , okulların günümüz şartlarına uyum sağlayabilmesi için ağırlık olarak bir merkezden yönetilen değil, kendi kendilerine yönlenebilen kurumlar olmaları gerekmektedir. Yani, insiyatifin toplandığı yer merkezi birimler değil okullar olmalıdır. Bu ise yerinden yönetime dayalı yeni bir yönetim modeliyle mümkün olabilir, denmiştir.⁵⁹

İlköğretimin yeniden yapılanmasında sistemin öğretmen merkezli otoriter sistemden çıkarılması, öğrenci merkezli yaratıcı sisteme geçirilmesi kaçınılmaz hale gelmiştir. Öğretmen merkezli sistemler, öğretmen açısından nasıldır? Öğretmen öğretendir, aktaran, anlatandır, ders düzeni içinde emir verebilendir, zorlayabilendir, denetleyendir, bütün çalışmalarını sınava endeksli götürmek zorundadır, tek ölçüt nottur, kitaplara bağımlıdır, kendi iç motivasyonunu, yaratıcılığını giderek yitirmiş durumdadır, kendi işine her gün yeniden yabancılaşmaktadır.

Otoriter eğitimler öğrenci açısından ; yinleme ve ezberlemeye dayanır, susma ve dinlemeye bağılıdır, baskı altındadır öğrenci, itaat etmek ve boyun eğmek zorundadır, soru sormadığı için okuldaki yetişkinlerle arasında iletişim kopukluğu vardır. Sürekli denetlenme korkusu içindedir, yalnızca sınavlar ve not için çalışır, motivasyonu eksilir, gereksiz bilgilerle yüklenir, hazır bilgiyi tüketir, enerjisini boşaltamaz, bağımlı yetiştirilir, başkalarının kontrolünde yaşaması öğretilir, kendisine ve çevresine yabancılaşacağı söylenmiştir.⁶⁰

Millî Eğitim Bakanlığı tümüyle siyaset dışı bırakılsa, Anayasa Mahkemesi gibi, Danıştay gibi, Sayıştay gibi, özerk bir devlet kurumu haline getirilse. Böyle bir özlemi bütün ciddi eğitimciler duyuyor, denmiştir.⁶¹

Eğitim sistemimiz, çalışanların aldığı az ücreti, sağlıksız çalışma ortamı, kalabalık sınıflar, derslik ve öğretmen açığı, öğretmen yetiştirmede görülen aksaklıklar, altyapı yetersizliği, tayin ve terfilerde yaşanan keyfilik ve benzeri sorunların kıskaçında bunalmaktadır. Ülkemizdeki eğitim, evrensel insan hakları, uluslararası kabuller ve eğitim biliminin gereklerinden uzaktır. Baskıcı, otoriter ve yasakçı bir anlayış sistemi belirlemektedir. Sistem, kişilikleri bastırılmış, özgüvenini kaybetmiş, itaatkar, tek tip düşünen, düşündüğünü söyleyemeyen, soru sormaktan ve sorgulamaktan korkan bireyler yetiştirmektedir. Türkiye'deki eğitim-öğretim sistemi nitelikli olmaktan uzaktır. Sistem, öğrencilerin bilimsel düşüncelerini engelleyen, araştırmacı yönlerini bastıran,

⁵⁸- İrfan ERDOĞAN, *Türk Eğitim Sistemi*, Sistem Yayıncılık, İstanbul, 2002, s:70

⁵⁹- İrfan ERDOĞAN, *Türk Eğitim Sistemi*, Sistem Yayıncılık, İstanbul, 2002, s:71

⁶⁰- Nevzat Süer SEZGİN, *Eğitimle Öğretimi Karıştırıyoruz*,
(http://www.ogretmenlersitesi.com/yazi/arsiv/yeniasir03_2.htm-21.03.2003)

⁶¹- Bekir TÜRK MENOĞLU, *16. Eğitim Şurası'na Ciddi Hazırlık*,
(www.aksam.com.tr/aksam/19981113/yazarlar/turkmenoglu.html-21.03.2003)

sanatsal yaratıcılıklarını, yeteneklerini körelten, bilgiye ulaşmanın yöntemlerini öğretmekten çok ezberci ve yarışmacı bir anlayışla düzenlenmiştir. Okulda öğretilen bilgiler, yaşamı kolaylaştırmaktan uzaktır ve yalnızca not almaya dönüktür.

Ülkemizin yeniden yapılanma sancuları yaşadığı günümüzde, eğitim alanında yeniden yapılanmaya, köklü değişikliklere duyulan ihtiyaç tahammül edilemez bir noktaya geldiği söylenmiştir.⁶²

Ülkü Tosun “Öğretmenlerin Disipline İlişkin Tutumları ve Toplam Kalite Modelinde Disiplin Anlayışı” adlı tezinde, “İlköğretim 2. kademe öğretmenlerin de öğrencilerin de ülkemizde otoriter yaklaşımı, disiplin olarak algılamaktan gelen uygulamalar yüzünden yaşadıkları düşmanca ortamlarda yıprandıkları bir gerçektir. Öğrencilerin öğrenmeden , öğretmenlerin de yaşamdan alacakları mutlulukları azalmaktadır. Her iki grubun da en çok zamanlarını geçirdikleri okullardaki ortamda korku, aşağılama ve itaat kavramları egemendir. Oysa kalite onurdan çıkar”, demiştir.⁶³

Nevzat Süer Sezgin “Eğitimin yeniden yapılanmasında, sistemin öğretmen merkezli otoriter sistemden çıkarılıp, öğrenci merkezli yaratıcı, sorgulayıcı, araştırmacı bir sisteme geçmesi gerektiğini” savunmuştur.⁶⁴

Eğitim sistemimiz işin en kolayına kaçmıştır. Sistem ezberciliğin kısıncıdır. Fırsat eşitliği kaygısında aşırıya kaçılmış; sistem, en yeteneklileri değil, ortalama veya ortalama altındaki bireyleri tercih eder hale gelmiş ve buna göre hazırlandığı söylenmiştir.⁶⁵

Ezberci dayanan eğitim sistemimiz, düşüncesizlikten kaynaklanan onca sorunu yaratırken, yaşanan sorunlar da eğitim sistemimize yeni sorunlar getirerek tam bir sorun yumağı oluştuğu söylenmiştir.⁶⁶

Öğrenci merkezli bir eğitime geçildiği ileri sürülürken eğitimin işleyişinde yetki ve sorumluluk merkezin dışında yerel birimlere bırakılmamaktadır. Gerçekten de öğrenci merkezli bir eğitim istiyorsak, demokratik değerlere sahip bireylerin yetişmesini

⁶²- Alaaddin DİNÇER, *Eğitim ve Öğretim Sistemine ilişkin Genel Değerlendirme* (<http://www.egitimsen-antalya.org/anasayfa/egitimdeacitablorakamlarla.htm>-21.03.2003)

⁶³- Ülkü TOSUN, *Öğretmenlerin Disipline İlişkin Tutumları ve Toplam Kalite Modelinde Disiplin Anlayışı*, M.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri A.B.D. Doktora Tezi, İstanbul, 2001, s:206

⁶⁴- Nevzat Süer SEZGİN *Eğitimle Öğretimi Karıştırıyoruz*, (http://www.ogretmenlersitesi.com/yazi/arsiv/yeniasir03_2.htm-21.03.2003)

⁶⁵- Haluk BİNGÖL, *Eğitim ve Bilgisayar Destekli Eğitim Nasıl Bir Yeniden Yapılanma?*, (<http://www.meraklisina.com/meraklisina/paper/BDEReengineering-index.html>-22.03.2003)

⁶⁶- Yalçın PEKŞEN, *Eğitimde Sorun Var!*, (www.aksam.com.tr/aksam/19990318/yazarlar/peksen.html-21.03.2003)

istiyorsak bunların temel felsefesini iyi kavramalıyız ve gereğini yapmaya başlamalıyız, denmiştir.⁶⁷

Bakanlığı yönetenler artık bunu kabullenmeli. Ortaöğretimde tamı tamına 72 okul türü var. Bu sayı öncelikle 3'e 4'e indirilmeli. 8 yıllık zorunlu eğitim gibi bir olanak çok iyi değerlendirilmelidir. Öğrencilerin, 8 yıllık öğrenim süresi içinde ilgi ve yetenekleri pekala belirlenebilir. İlk beş yıl temel eğitime sayılır, kalan 3 yıllık sürede de öğrenciler yeteneklerine göre, ilgi duydukları konulara göre ayrılabilir. Bu ayrıştırmadan sonra, eğitim öğretimde bu kadar sorun artık yaşanmaz, denmiştir.⁶⁸

Dağınık, düzensiz hatta birbiriyle çelişkili karar ve uygulamalarla bir bütün olmaktan çıkarılan eğitim sistemi, ulusça kendisinden beklenen verimi sağlayamamış ve sürekli eleştirilere neden olmuştur. Oysa sistemde yapılacaklar her türlü değişikliğin ancak sistemin bir bütün olarak kavranmasının zorunluluğu kabul edildiğinde sorunların çözümü çok daha kolaylaşabilecek, çözümler yeni sorun çıkarmayacağı söylenmiştir.⁶⁹

Eğitim Sistemimiz , geleneklerin eğitim bilimden uzaklığın, seçkinliğin ve eleyiciliğin yapay darboğazların sonucu olarak çocuklara gençlere ve yetişkinlere bilgi yüklemeyi esas almakta ve yapılanmış durumdadır, denmiştir.⁷⁰

Sistem kendi içinde kolay parçalanıyor, durmadan saygınlık hiyerarşisi üretiyor. Bu durumu sistemin her kesiminde ve kademesinde görmek mümkündür.⁷¹

Ulusal eğitimde verimsizlikte ve başarısızlıkta eğitim yönetiminde 'erk bölünmesinin' örgütsel yapı bozukluğunun, eşgüdüksüzlüğün, işleyişteki aşırı bürokrasi alışkanlığının, katılımsızlığın, yönetici seçiminin ve çağdaş yönetim tekniklerinin kullanılmayışının etkisi bulunmaktadır, denmiştir.⁷²

MİLLİ EĞİTİM YÖNETİCİLERİ İLE KARŞILAŞILAN PROBLEMLER

İclal Kuşin "İlköğretim Okulunun Öğrenciyi Hayata Hazırlama Amacının Gerçekleşme Düzeyinin Araştırılması" adlı tezinde "Üst makamlarla ilköğretim okullar arasındaki bilgi akışında da kopukluk olduğu anlaşılmaktadır. İlköğretim okulu yöneticileri ve öğretmenleri , okulların amaç, program ve uygulamalarına ilişkin olarak merkez örgütünde yapılan çalışmalardan "az" ile "orta" oranında haberdar

⁶⁷- İrfan ERDOĞAN, *Türk Eğitim Sistemi*, Sistem Yayıncılık, İstanbul, 2002, s:67

⁶⁸- Bekir TÜRKMEÑOĞLU, *Sınıfta Kalmak Yok mu?* (www.aksam.com.tr/19980907-21.03.2003)

⁶⁹- Mustafa YILMAN, *Öğretmenlik Mesleği ve Meseleleri*, Bayrak yayıncılık, İstanbul, 1992, s:37

⁷⁰- Niyazi ALTUNYA, *Eğitim Sorunumuza Kuşbakışı*, Ürün Yayınları, Ankara, 1995, s:13

⁷¹- Niyazi ALTUNYA, *Eğitim Sorunumuza Kuşbakışı*, Ürün Yayınları, Ankara, 1995, s:21

⁷²- Niyazi ALTUNYA, *Eğitimde Geleceğe Bakış*, Uygun Basım, Ankara, 2000, s:54

olmaktadırlar Ayrıca, bakanlık ve MEBGSB Müdürlüğü yöneticileri de, ilköğretim okullarında yapılan uygulamadan “az” ile “orta” arasında haberdardırlar”.⁷³

Okulun eğitim dışı kurumlara göre bir başka farklılığı da kalitesini her zaman belli bir çizgide tutmak ve daha yükseklere ulaşmak için eğitim dışı kurumlar gibi yoğun bir baskı hissetmemesidir. Zira okul her durumda belli oranlarda talep edilen bir kurumdur. Okulun her durumda hayatiyetini devam ettirebilme avantajı, kurumsal olarak yeni gelişmelere karşı duyarsız kalma tehlikesine yol açmakta ,gayret ve çabanın olmamasına sebep olmaktadır, denmiştir.⁷⁴

Bir ilden başka bir ile tayin edilen öğretmenler, hala görev yapacakları okulları bilmiyorlar. Çoğu ilde öğretmenler, hala depo emrinde bulunuyor. Bunun sorumlusu Milli Eğitim Bakanlığı değil belki ama, il ve ilçe milli eğitim müdürlüklerinde görev yapanlar, çok yavaş hareket ediyor, görevlerini tam yerine getirmiyorlar, denmiştir.⁷⁵

Eğitim-Sen’in yapmış olduğu bir ankette;“Eğitim kurumlarında en önemli sorun sizce nedir? sorusuna velilerin yüzde 42,5'i eğitimin kötü yönetilmesi, yüzde 22,2'si kaynak yetersizliği, 21,4'ü öğretmen kalitesi, 9,5'i kalabalık sınıflar cevabını verdi”.⁷⁶

M.E.B. erk parçalanması yaşarken , demokratik katılıma kapılar kapatılmıştır, ne merkezi düzeyde, ne de taşrada, sendika ve meslek kuruluşlarının ,eğitimin yükünü çeken velilerin, öğrencilerin, eğitimin yürütülmesine ve yönetimine katılımlarının da yolu fiilen kapatılmıştır. Yerel yönetimler eğitime katılamamakta ve katkıda bulunamamaktadırlar.Eğitimde yetkiler genellikle merkezde toplanmıştır. Örgütsel yapı işlevsel yapıda olmayıp, Bakanlık örgütünde gereğinden çok birim vardır ve yinelemeler fazladır, denmiştir.⁷⁷

M.E.B.'da yönetimin en büyük zaafi yöneticilerden kaynaklanmaktadır.İçlerinde çok değerli olanlar bulunsa bile üst düzey yönetim görevi üstlenenlerin çoğunluğu büyük çaplı ve akademik nitelikli M.E.B.'ndaki görevleri yürütecek yeterliliğe sahip değildir, denmiştir.⁷⁸

⁷³- İclal KUŞİN,*İlköğretim Okulunun Öğrenciyi Hayata Hazırlama Amacının Gerçekleşme Düzeyinin Araştırılması*,M.Ü.Sosyal Bilimler Enstitüsü Sınıf Öğretmenliği A.B.D. Yüksek Lisans Tezi,İstanbul,1999,s:5

⁷⁴- İrfan ERDOĞAN,*Türk Eğitim Sistemi*,Sistem Yayıncılık,İstanbul,2002,s:65

⁷⁵- Bekir TÜRK MENOĞLU, *Öğretmen Eksiği Sorun Olacak* (www.aksam.com.tr/aksam/19980902/yazarlar/turkmenoglu.html-21.03.2003)

⁷⁶- *Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası* (Eğitim-Sen), <http://www.elma.net.tr/c1002592r1000002.html-21.03.2003>

⁷⁷- Niyazi ALTUNYA, *Eğitim Sorunumuza Kuşbakışı*,Ürün Yayınları, Ankara,1995,s:25

⁷⁸- Niyazi ALTUNYA, *Eğitimde Geleceğe Bakış*,Uygun Basım,Ankara,2000,s:56

MÜDÜR YARDIMCILARI İLE KARŞILAŞILAN PROBLEMLER

Eğitim yöneticiliği yalnız amir olarak yürütülürse etkili olamaz. Sevgi,saygı,işbirliği,mahkeme sağlamlığı,dürüstlük,doğruluk,kendine güven,etkili konuşma müdürde ve müdür yardımcısında bulunması gereken önemli hususlardır.Okul ve çevre ilişkilerinin sağlıklı bir yapı ve gelişmeye kavuşturulması da bir yönetim görevidir.

Eğitim yönetiminde yönetimin etkililiği,eğitimin verimliliği için karar verme,planlama,teşkilatlandırma eşgüdüm ve değerlendirme süreçlerinin yaşanması esastır.Fakat gel gelelim ki,ilköğretimlerde yazışmacılık ve kırtasiyecilik önemli bir yer tuttuğu için, gelen giden evrakların kaydı, dosyalanması hasta sevk kağıtlarının tanzimi öğrencilik belgesi, kayıt ve kütük işlemleri cetveller, belgeler, bordrolar, istatistikler, bilumum değer defterlerin tutulması vb. işler ilköğretim yöneticisinin asli görevlerinden uzak kalmasına sebep olmaktadır.Zamanın büyük bir kısmını öğretmen ve öğrencilerle geçirmesi gereken yönetici,bürokrasi ve kırtasiyeye takılıp kalabilmektedir, denmiştir.⁷⁹

MÜFETTİŞLERLE KARŞILAŞILAN PROBLEMLER

Eğitimde verimsizliğe yol açan bir başka etken de her şeyin yukarıdan aşağıya merkezîyetçi bir yapı içerisinde sıkı bir şekilde denetime ve teftişe bağlı olmasıdır. Yukarıdan aşağıya teftişin , yapılan eğitim öğretim etkinliklerinde baskın olması doğal olarak uygulayıcıları yeni bir şeyleri denemeden alıkoymaktadır. Bu da eğitimcileri ve eğitim uygulamalarını kendiliğinden klasikleştirmektedir. Oysa eğitimcilerin yeniyi rahat bir şekilde deneyebilmesi , yani bir kalıba uymanın dışında kendi özgün çizgilerini yakalayabilmeleri gerekmektedir. Bu şekilde olsa, aslında teftiş ve değerlendirme de kendiliğinden kolaylaşacağı söylenmiştir.⁸⁰

İlköğretimde teftiş ,verimliliğin sağlanmasını etkileyen bir kontrol, yönlendirme ve değerlendirmedir.Öğrencilerin huzurunda öğretmeni rencide eden,katı mevzuata düğümlenen bir anlayış değildir.Rehberlik esasına dayanan bir anlayış değildir.

Rehberlik esasına dayanan,şevk aşılaman,özendirici bir yaklaşım üslubu geliştiren bir sisteme sahip olmalıdır, denmiştir.⁸¹

Ali Ekber Pekşen “İlköğretimde I. Kademe Öğretmenlerinin Teftiş Olayını Algılamaları tezinde “Öğretmenlerin mesleki araştırmalarının olmasına fazlaca dikkat edilmemektedir. Denetimler sonunda sınıfla ilgili gözlemler öğretmen aktarılmamaktadır.Öğretmenin, sınıfın durumu ile ilgili görüşlerini açıklamasına yeterli fırsat verilmemektedir. Öğretmenle sınıfın durumu tartışılmamaktadır.

⁷⁹- Naci GÜMÜŞ, *İlköğretimde Kalite ve Verimlilik*,
(<http://gonulsitesi.virtualave.net/ilkogretimde%20kalite.html>-21.03.2003

⁸⁰- İrfan ERDOĞAN,*Türk Eğitim Sistemi*,Sistem Yayıncılık,İstanbul,2002,s:36

⁸¹- Naci GÜMÜŞ, *İlköğretimde Kalite ve Verimlilik*,
(<http://gonulsitesi.virtualave.net/ilkogretimde%20kalite.html>-21.03.2003)

Müfettişler sicil amiri yetkilerini denetimlerinde çoğunlukla yansıtmaktadırlar ve bu görevlerinin olmaması istenmektedir. Müfettişlerin sadece rehberlik görevi olması istenmektedir. Öğretmenler denetimler öncesi kendileri ile görüşülmesini istemektedirler.

Teftiş formlarının geçerliliğine ve güvenilirliğine inanılmamaktadır. Teftiş sisteminin İlköğretimi geliştirici yenileştirici özelliğinin olmadığına inanılmaktadır” demiştir.⁸²

Bütün öğretmenlerin denetimi, değerlendirilmesi ve sorgulanması hiçbir yönden sağlıklı değildir. Bu uygulama antidemokratik ilkesine aykırıdır, bu görevi yapan personel yetersizliği de ayrı bir sorundur, denmiştir.⁸³

OKUL AİLE BİRLİĞİ İLE KARŞILAŞILAN PROBLEMLER

Eğitim ve öğretimin sadece öğretmen ve öğrenci ilişkileri ile sınırlı bir alanda gerçekleşmesi de bir başka önemli sorundur. Eğitim sürecinin gerçekleştiği alanın öğretmen-öğrenci ekseninden daha kapsamlı bir alana taşınması gerekir. Bunun için öğretmenin dışında, okulda yer alan diğer birimler de eğitim ve öğretimden beklenen ürünleri elde etmede bir sorumluluk alanına girmelidirler. Eğitim için öğretmenin yanında hizmetlisi ve ebeveyni ile diğer okulda yer alan birimlerle top yekun bir çaba sağlanmalıdır, denmiştir.⁸⁴

OKUL BİNASI İLE İLGİLİ PROBLEMLER

İlköğretim zorunlu olduğu halde son eğitim öğretim yılında çağ nüfusunu %20’sinin okula gitmemesi, sınıflara düşen ortalama öğrenci sayısı, bütçeden ayrılan ödeneğin %80’inin sadece personel giderlerine harcanması, her sene öğrenime başlayan 1.5 milyondan fazla öğrenci için altyapı yatırımının yapılmaması ,mevcut öğrenci sayısına göre 90 bin dersliğe ihtiyaç duyulması gibi, çağın gerisinde kalmış eğitim sistemimizle ilgili olumsuz birçok veri daha sıralanabileceği söylenmiştir.⁸⁵

İclal Kuşin “İlköğretim Okulunun Öğrenciyi Hayata Hazırlama Amacının Gerçekleşme Düzeyinin Araştırılması” tezinde “ İlköğretim okulları ile ilgili öğretim haritaları yapılmamış, eğitim bölgeleri iyi belirtilmemiş, okulların açılmasında gerekli

⁸²- Ali Ekber PEKŞEN, *İlköğretim I.Kademe Öğretmenlerinin Teftiş Olayını Algılamaları*, M.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Sınıf Öğretmenliği A.B.D., Yüksek Lisans Tezi, 1996, s:98

⁸³- Niyazi ALTUNYA, *Eğitim Sorunumuza Kuşbakışı*, Ürün Yayınları, Ankara, 1995, s:93

⁸⁴- İrfan ERDOĞAN, *Türk Eğitim Sistemi*, Sistem Yayıncılık, İstanbul, 2002, s:36

⁸⁵- Fuat Atik , “Gündemdeki Sorunlar”, *Eğitim Bilim Dergisi*, Ocak, 2003, sayı:52, s:14

titizlik gösterilmemiş, plansız, programsız açılmışlardır. Bu yüzden ya kapasitelerin altında bir öğrenci ile veya kent merkezlerinde ikili eğitim kıskacında faaliyet göstermektedirler.

Bu duruma paralel olarak fiziki olanaklar bakımından yetersiz kalmaktadırlar. Mevcut eğitim araç ve gereçleri ihtiyacı doyumamaktadır. İş ,ev ekonomisi atölyeleri, spor, sosyal faaliyet salonları, rehberlik odaları vb. mekanlar, öğrenci sayısının çokluğu nedeniyle derslik olarak kullanılmaktadır” demiştir.⁸⁶

8 yıllık kesintisiz eğitime geçildiğinde 2000 yılında 30 kişilik sınıflar ve ikili öğretimin ortadan kaldırmanın hedeflendiğini, ancak bunların yapılamadığını anlatan Çelik, “2000 yılında 30 kişilik ve bilgisayarla donatılmış sınıflarımız olacaktı. Şu anda 2003’ün neredeyse ilk çeyreği geride kaldı. Bırakın ikili öğretimi kaldırmayı bir tarafa, 17 bin 682 okulda birleştirilmiş sınıfta eğitim veriyoruz. Yani, 1, 2, 3, 4 ve 5. sınıftaki öğrenciler bir arada ders alıyor. En azından 2–3 sınıf bir arada.” diye konuştu.⁸⁷

İnşaatlar bitmedi.Yurt çapında yapımı ve tamiratı tamamlanamayan çok sayıda okul var. Milli Eğitim Bakanlığı Yatırım ve Tesisler Daire Başkanlığı'nca daha önce ihale edilen 68 okul da bunların arasında. İnşaatların yapımını üstlenen bazı firmalar, ekonomik kriz ve yükselen maliyetler nedeniyle zor durumda kalınca işlerini tamamlayamadı. Bunun üzerine firmalar tasfiye edildi ve ihaleler yeniden yapıldı. Bu işten zararlı çıkan ise eğitim yılına yeni bir okulda başlama şansını kaybeden ve kalabalık sınıflarda ders görmek zorunda kalacak öğrenciler olmuştur, denmiştir.⁸⁸

Zorunlu eğitimin 8 yıla çıkarılmasından sonra mevcut okulların kaldıramayacağı sayıda öğrenci artışı olması, eğitime katılan öğrenci sayısının artmasına rağmen herhangi bir önlem alınmaması nedeniyle ilköğretim okullarında yaşanan sorunlar iki katına çıkmıştır.

Okulların yapımında spor salonu, resim-müzik atölyeleri, dil laboratuvarları, oyun bahçeleri birlikte düşünülüp yapılmamıştır. Sınıf mevcutları 30 kişinin altına düşürülmelidir, diye söylenmiştir.⁸⁹

1980’li yıllardan sonra kentlere doğru yaşanan yoğun göç sonucu, kentlerde eğitim için duyulan ihtiyaç ve istek artmıştır. Eskiden kırsal kesimdeki okullar eğitim yükünü paylaşırken bugün kentsel yerleşim birimlerine olan hızlı göç nedeniyle kırsal kesimdeki çocukların yükünü de kent okulları taşımak zorunda kalmıştır.Bu gelişmeler,

⁸⁶- İclal KUŞİN, *İlköğretim Okulunun Öğrenciyi Hayata Hazırlama Amacının Gerçekleşme Düzeyinin Araştırılması*, M.Ü.Sosyal Bilimler Enstitüsü Sınıf Öğretmenliği A.B.D. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 1999, s:2

⁸⁷- İbrahim ASALIOĞLU, “Eğitim”, *Zaman Gazetesi*, 19.03.2003

⁸⁸- Bekir TÜRKMENOĞLU, *140 Bin Derslik Eksik*
www.aksam.com.tr/arsiv/aksam/2002/09/15/guncel5.html-21.03.2003

⁸⁹- Özlem SÖNMEZ, *Nasıl Bir Eğitim ?*
http://www.ogretmenlersitesi.com/yazi/arsiv/yeniasir03_3.htm-22.03.2003

öğrencileri dersliklere sığamaz ve eğitim standartlarını sağlanamaz hale getirmiştir, denmiştir.⁹⁰

Hızla artan nüfusa dayalı olarak okullar fiziksel açıdan yeterli olamamakta ve özellikle kent okullarında kalabalık sınıflar sorunu yaşanmaktadır. Eğitim için ayrılan kaynaklar belli oranlarda artış gösterse de yeterli gelmediği söylenmiştir.⁹¹

Oysa bizim ülkemizde özellikle de büyük şehirlerde tek bir öğretmenin 80, hatta sayıları 100'e kadar varan öğrenciyle ilgilendiklerini, sene sonuna gelmiş olmasına rağmen öğretmenin pek çok çocuğun ismini dahi bilmediğini söylemek abartılı olmaz, denmiştir.⁹²

Nüfus artışının hızlı olması nedeni ile her geçen gün öğrenci mevcutları kabarmaktadır. Bu nedenle binalar yetersizleşmekte ve normal öğretim uygulaması yerine ikili öğretim uygulamasına geçişler zorunlu olmaktadır. Böyle olunca eğitim kalitesi olumsuz etkilenmektedir, denmiştir.⁹³

Özellikle büyük şehirlerde derslik başına öğrenci sayısı yirmilerde otuzlarda bulunması gerekirken seksen civarında seyretmektedir.⁹⁴

Sınıflar çok kalabalık 60,70,80 kişilik. Bir öğretmenin öğrencisiyle ilgilenme zamanı bir ders saatidir. Sınıf çok kalabalık ise öğrenciyle de ilgilenemez. Kalabalık sınıflarda ders işlendiği için de motivasyon ve kalite düşmektedir, denmiştir.⁹⁵

Okulların, çocukların nefes alabileceği, oynayabileceği, ağaç ve çiçek yetiştirip doğa ve çevre sevgi ve saygısını kazanabileceği elverişli mekanlarda kurulması sağlanmalıdır. Özellikle yeni yerleşilen mekanlar planlanırken buna dikkat edilmelidir, denmiştir.⁹⁶

Okul bina projeleri hazırlama konusu bir uzmanlık alanı olarak geliştirilmelidir. Binaların sağlıklı, çok amaçlı kullanılabilen, kolay yenilenip kolay değiştirilebilen, iç düzeninde kolay değişiklikler yapılabilen, portatif, teknoloji kullanımına olanak sağlayan, tek katlı estetik değerlere sahip olmalarına dikkat edilmelidir. Okul

⁹⁰-İrfan ERDOĞAN, *Türk Eğitim Sistemi*, Sistem Yayıncılık, İstanbul, 2002, s:27

⁹¹-İrfan ERDOĞAN, *Türk Eğitim Sistemi*, Sistem Yayıncılık İstanbul, 2002, s:68

⁹²- Mualla ULUSAVAŞ, "Eğitim Sorunlar ve Önereceğiniz Çözümler" , www.trakya.edu.tr/Haberler/200502_16.htm-21.03.2003

⁹³- A.Arslan KACAR, "Sıkıntılarımız" , www.geocities.com/kabalailkogretimokulu/kio05.html-21.03.2003

⁹⁴- Hasan Celal GÜZEL, *Dayatmacı Bir Eğitim*, http://www.davetci.com/g_soylesi_hguzel.htm-22.03.2003

⁹⁵- Faruk DEMİR, "Yeni Yılda Sorunlar", *Eğitim Bilim Dergisi*, Aralık 1999, sayı:15, s:25

⁹⁶- Niyazi ALTUNYA, *Eğitim Sorunumuza Kuşbakışı*, Ürün Yayınları, Ankara, 1995, s:88

zeminlerinin, sakatlanmaları engelleyecek malzeme ile döşenmeli, duvarlar kolay boyanabilecek ya da kaplanabilecek biçimde döşenmeli, estetik düzenlemeye elverişli olmalıdır. Okullarda yangın vs. gibi tehlikelere karşı daha ciddi önlemler alınmalıdır.

Okul bina ve etkinlikleri sadece ‘ders’ yapılan yerler olmaktan kurtarılmalı, her çeşit eğitsel öğrenci etkinliğine olanak verilmelidir.

Okulların öğrenci mevcutları az sayıda düşünülmelidir. Bir okulun 500 öğrencisi bulunması idealdir. Bu sayı kesinlikle 1000’i aşmamalı bina ve etkinlikler buna göre düşünülmelidir.⁹⁷

Okullarda oyun alanı, gezinti yerleri, sanat etkinliklerine ayrılmış bölümleri, kitaplık, müzikli etkinlik yerleri vb. yok denecek kadar azdır,denmiştir.⁹⁸

OKUL DAKİ GÖREVLİ MEMURLAR İLE KARŞILAŞILAN PROBLEMLER

Öğretmen konusunda olduğu gibi yardımcı personel çalıştırmada da sözleşmeli personel tercih edildi. Sadece İstanbul’da 7 binin üzerinde sözleşmeli yardımcı personel çalıştırıldığına göre, bu rakamın Türkiye genelinde on binleri bulduğunu söyleyebiliriz, denmiştir.⁹⁹

OKULDA DİSİPLİNE YÖNELİK KARŞILAŞILAN PROBLEMLER

İlkokullar (1-5 sınıflar) için çok da lazım olmayan disiplin kuralları, ortaokullar (6-8) için de böylece ortadan kalktı. Sonuçta olan eğitime-öğretimiye olduğu söylenmiştir.¹⁰⁰

Bilindiği gibi ülkemizdeki eğitimin en büyük sorunlarından biri de, çocuklarımıza eğitim-öğretim yanında, sosyal aktivitelerin verilememesi, bunun sonucu olarak da gençlerimiz anti-sosyal birey olarak yetişmektedir. Baskı ve korkuya göre eğitim değil,sevgiye göre eğitim verilmelidir, denmiştir.¹⁰¹

⁹⁷- Niyazi ALTUNYA, *Eğitim Sorunumuza Kuşbakışı*, Ürün Yayınları, Ankara ,1995,s:89

⁹⁸- Niyazi ALTUNYA, *Eğitimde Geleceğe Bakış*, Uygun Basım, Ankara ,2000,s:49

⁹⁹- Alaaddin DİNÇER, *Eğitim ve Öğretim Sistemine ilişkin Genel Değerlendirme* <http://www.egitimsen-antalya.org/anasayfa/egitimdeacitablorakamlarla.htm>-21.03.2003

¹⁰⁰- Muhammed KOÇAK, “Sorunlarımız”, *Eğitim Bilim Dergisi* ,2003 Ocak,sayı:52,s:32

¹⁰¹- Erol ORHAN, *Zonguldak Yerel Gündem Kent Konseyi Komisyon RaporlarıI*, http://www.iula-emme.org/yg21/iller/zonguldak/zonguldak_komisyon.htm-22.03.2003

ÖĞRENCİ SERVİSLERİ İLE İLGİLİ PROBLEMLER

Servis ve okul önlüğü konusu başat sorun olarak eğitimin bir başka aksayan yönünü gözler önüne sermektedir. Öğrenci servisleriyle ilgili açılan ihaleler ve ihaleler sırasında yaşanan gerginlikler, mafya vari ilişkiler kamuoyunun gözleri önünde yaşanmaktadır, denmiştir.¹⁰²

ÖĞRETMENLER İLE KARŞILAŞILAN PROBLEMLER

Şüphesiz ki bir okulun eğitim kalitesi,gelişme trendi,öğretmen-öğrenci münasebetiyle yakından alakalıdır. Bu münasebetin özünü öğretmenin şahsiyeti, mesleğine ve öğrencilerine karşı tavır ve ilişkisi tayin eder. Sınırlı öğretmenin öğrencileri sınırlılık,neşeli öğretmenlerin öğrencileri neşelilik gösterdiği bir vakıadır. Bu örnekten hareketle diyebiliriz ki,öğretmen öğrencilerinin nasıl olmasını istiyorsa,kendisi de öyle örnek olmalıdır. Öğrencilerin yanlış,yersiz,kötü hareketlerini,korkutma, hakaret gibi yollarla değil,ruh sağlığını geliştirici bir sınıf ortamı oluşturarak önleyebilir. Düzen, tertip, temizlik, zamanın değerlendirilmesi,kendine güven duygusunun geliştirilmesiyle neticeler alınabilir.

Öğrencinin sınıf huzurunda rencide edilmesi,ya da alınıp okul müdürüne götürülmesi sakıncalı durumlardır. Tabiidir ki öğretmenin kendisinden beklenen işleri yapabilmesi ahenkli şahsiyetler geliştirebilmesi için,kendisinin de sağlam ruh sağlığına sahip olması lazımdır. Bu itibarla öğretmen adaylarında mesleğe yönelik kişilik,tutum,davranış ruh sağlamlığı aranması,seven ve sevilen tiplerin tercih edilmesi,öğretmen yetiştirme genel müdürlüğünün kurulması,Milli Eğitimi Geliştirme Projesi'nin kesinlikle ihmal edilmemesi,öğretmenlerin maddi ve manevi problemlerini giderici tedbirlerin alınmış olması gerekir.Yunanistan'da dahi öğretmen maaşları,ülkemiz öğretmenlerinin on katı kadardır.Bu oran Amerika Birleşik Devletleri'nde 1995 yılı itibariyle 4000 dolar,Almanya'da 3500-5000 mark,Hollanda'da 3500-6500 gulden arasındadır.Bu gelişmelere paralel olarak tedricen okulların mahallileştirilmesi düşünülebilir, denmiştir.¹⁰³

Öğretmenlerimiz üç ve dört ayda yetiştirilmeyecek. Özellikle parmak basmak istediğim husus öğretmenlerimizin ücretleri yeterli seviyeye gelmelidir denmiştir.¹⁰⁴

Mehmet Emin Sofuoğlu “ Yöneticiler ile öğretmenler arasındaki ilişki” ye yönelik hazırladığı tezinde “Daha çok MEB hizmet içi eğitim programlarından herhangi

¹⁰²- Alaaddin DİNÇER, *Eğitim ve Öğretim Sistemine İlişkin Genel Değerlendirme*,
(<http://www.egitimsen-antalya.org/anasayfa/egitimdeacitablorakamlarla.htm>-21.03.2003

¹⁰³- Naci GÜMÜŞ, *İlköğretimde Kalite ve Verimlilik*,
(<http://gonulsitesi.virtualave.net/ilkogretimde%20kalite.htm>-21.03.2003

¹⁰⁴- Faruk DEMİR, “Yeni Yılda Sorunlar”, *Eğitim Bilim Dergisi*, İstanbul, Aralık 1999 ,sayı:15, s:29

birine katılmamış olan öğretmenler, denetmenlere bazen davranışlarından dolayı başkaldırma ve kin duygusu taşıdıklarını ifade etmişlerdir”¹⁰⁵

Bahar Nomer “Öğretmenin kariyer gelişimini etkileyen faktörler” adlı tezinde “ Öğretmenin kariyer gelişimini etkileyen faktörlere bakıldığında ; kendisi dışındaki faktörlerden dolayı kariyer gelişiminin olumsuz etkilendiği sonucuna varılmıştır.

Bu bilgilere dayanarak öğretmenin kariyer gelişiminin sistemli , düzenli ve devamlı bir tabana oturtulmadığı söylenebilir”.

Öğretmenin kariyer gelişimini etkileyen faktörlere bakıldığında ; öğretmenin profesyonel öğrenmesini sağlayacak taban ve şartların oluşturulmadığı görülmektedir. Ayrıca verilen eğitimler yetersiz kalmakta ve öğretmenler kariyer gelişimleri boyunca bir çok engelle karşılaşmaktadır, demiştir.¹⁰⁶

Eğitimle ilgili sorunlar, sadece sınıfların kalabalık olması, öğretmen eksikliği, kitap yokluğu ve servisçi kavgalarıyla sınırlı değil. Eğitimle ilgili hangi konuya el atsanız, mutlaka bir sorunla karşı karşıya kalıyorsunuz. Eğitim öğretimin hiçbir aşaması sorunsuz değildir. İşte bir sorun daha. Aldıkları az maaşla kıt kanaat geçinen öğretmenler, bu yetmiyormuş gibi, kendilerine haftalar önce ödenmesi gereken eğitim öğretime hazırlık tazminatlarını da alamıyorlar denmiştir.¹⁰⁷

Okulda görev yapan yöneticilerin ve öğretmenlerin almış oldukları eğitim ve sahip oldukları sosyokültürel özellikler açısından birbirlerinden çok farklı olduklarını veya yöneticilerin daha üstün konumda bulduklarını söylemek zordur.Yöneticiden çok farklı olmayan öğretmen kendisini daha özerk hissedebilir. Bu özelliğin de öğretmen ile yöneticiler arasında çatışmalara yol açması beklenebilir, denmiştir.¹⁰⁸

Eğitim kurumlarında öğretmen, ataması yapıldıktan ve stajyerliği kalktıktan sonra artık sürekli “öğreten” kişi olarak algılanır. Oysa günümüzde yaşanan değişimler o kadar hızlıdır ki bir yıl önce bile öğrenilen bilgiler geçersiz olabiliyor veya ortaya yeni doğru ve gerçekler çıkıyor. Bu nedenle eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin daha önce almış oldukları eğitimin üstüne sürekli olarak yeni bilgi ,beceri ve tekniklerin eklenmesi gerekir. Bu çalışmalar sadece bir kurs türü eğitimle sınırlı olmanın da ötesinde kurumun bireyin kendi kendini yetiştirmesi için müsait hale getirilmesi ile de sağlanabilir. Bu da okulların öğretmenler için bir “ öğrenen organizasyon” olması ile gerçekleşebilir, denmiştir.¹⁰⁹

¹⁰⁵- Mehmet Emin SOFUOĞLU,*İlköğretim Yöneticilerinin Davranış Becerilerinin Sınıf Öğretmenlerince Algılanması*,M.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü Sınıf Öğretmenliği A.B.D. Yüksek Lisans Tezi,2002,s:204

¹⁰⁶- Bahar NOMER,*Öğretmenin Kariyer Gelişimini Etkileyen Faktörler*,M.Ü.Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri A.B.D. Yüksek Lisans Tezi,2002,157-158

¹⁰⁷- Mehmet SERBES, *Eğitimde İşler Neden Ters Gidiyor*,
(www.aksam.com.tr/arsiv/aksam/200/09/21/yazarlar/yazarlar18html-21.03.2003

¹⁰⁸- İrfan ERDOĞAN,*Türk Eğitim Sistemi*,Sistem Yayıncılık,İstanbul,2002 s:65

¹⁰⁹- İrfan ERDOĞAN,*Türk Eğitim Sistemi*,Sistem Yayıncılık,İstanbul, 2002,s:37

Maalesef eğitimcilerimiz, anayasada ve milli eğitim temel kanununda ifadesini bulan; "Milli, manevi, ahlaki ve kültürel değerlere bağlı, saygılı, ileri bilgilerle donatılmış, tam yetenekli nesilleri" yetiştirme konusunda gerekli duyarlılığı gösterememiştir, denmiştir.¹¹⁰

Öğretmen yetiştirme modeli için de aynı tespitlerin yapılması mümkündür. Öğretmen yetiştiren fakülteler, olumsuzlukların yaşandığı kurumlardır. Öğretmen yetiştirme modelinde görülen aksaklıklar, eğitim hanesinde olumsuz olarak yer almaktadır. Bugün Türkiye'de yürütülen öğretmen yetiştirme yöntemleri ile öğretmen açıklarını kapatmak olanaklı değildir. Öğretmen yetiştiren kurumların eğitim programları öğrenciyi merkeze alan öğrenme tekniklerine göre düzenlenmelidir, denmiştir.¹¹¹

Okul örgütünün birinci amacı ve ilgi odağı öğretim olgusudur. Okulun asıl işi eğitim ve öğretimdir. Bu da sınıf ortamında öğretmenin yönlendirmesi ve denetimi altında öğretmen-öğrenci etkileşimiyle gerçekleşir. Burada okul iklimi, normlar, tutum ve inanışlar, uygulamalar, öğrenci özellikleri, öğretmen ve öğrenci beklentileri çok önemlidir.

Bu bakımdan öğretmenlere tecrübe kazandırıcı uygulamalar yaptırılmalı, kendi öğretimlerinin kritiğini yapabilme becerisi kazandırılmalı, öğretmenlerin planlama, sınıf yönetimi, metod ve teknikler, ölçme-değerlendirme alanlarında çok iyi yetiştirilmeleri sağlanmalı, bu amaçla öğretmen yetiştirme genel müdürlüğü kurulmalıdır, denmiştir.¹¹²

Ülkemizde bugün öğretmenin uyguladığı öğretim yönteminde, 1920'lerin anlayışı egemendir. Öğretmen deneysel psikolojinin olanaklarına ulaşmamaktadır. Bu öğretmenin suçu değildir ama sonuçta başarısızlık öğretmene fatura edilmekte, eğitimin sevimsizliği öğretmenle simgeleşmektedir. Biraz medyatik abartma olsa da öğretmenin dayak atması, öğrencinin öğretmene karşı kabalığı, hatta saldırganlığı gibi tatsızlıklar giderek yaygınlık kazandığı söylenmektedir.¹¹³

Bütün öğrencilerin öğrenebileceklerine, öğretmenlerin bütün öğrencilerine öğretebileceklerine inanma, yüksek başarı normları geliştirme, okulun bir üretim ünitesi olduğunu kabul ederek, ürünün niteliğini arttırıcı kaynak ve fonlar bulup, nasıl kullanılacağını bilmek gerekir, denmiştir.¹¹⁴

¹¹⁰- Hikmet ÖZDEMİR, *Türk Millî Eğitimi yaz-boz tahtası mı?*
<http://www.yenisafak.com/arsiv/1999/mayis/04/dusunce/-22.03.2003>

¹¹¹- Alaaddin DİNÇER, *Eğitim ve Öğretim Sistemine ilişkin Genel Değerlendirme*, <http://www.egitimsen-antalya.org/anasayfa/egitimdeacitablorakamlarla.htm-21.03.2003>

¹¹²- Naci GÜMÜŞ, *İlköğretimde Kalite ve Verimlilik*,
<http://gonulsitesi.virtualave.net/ilkogretimde%20kalite.htm-21.03.2003>

¹¹³- Niyazi ALTUNYA, *Eğitim Sorununa Kuşbakışı*, Ürün Yayınları, 1995, s:20-21

¹¹⁴- Naci GÜMÜŞ, *İlköğretimde Kalite ve Verimlilik*,
<http://gonulsitesi.virtualave.net/ilkogretimde%20kalite.htm-21.03.2003>

Tam eğitim ve öğrenim verebilen öğretmen yetiştirilmelidir, denmiştir.¹¹⁵

PARASAL KONULARDA KARŞILAŞILAN PROBLEMLER

Milli Eğitim Bakanı Çelik, Türkiye'de 17 milyon 704 bin öğrencinin eğitim-öğretim gördüğünü, bu sayının 3 Avrupa ülkesinin nüfusu kadar olduğunu belirterek, bütçeden alınan pay karşılaştırıldığında ise Türkiye'nin dünyanın 105. ülkesi konumunda bulunduğunu vurguladı.¹¹⁶

8 yıllık eğitimin başarılı olmasının önkoşulu devletin eğitime bakış açısının değişmesi, kaynak aktarımının sağlanması, her türlü ihtiyacın giderilip, bilimsel gereklerin yerine getirilecek bir zemin oluşturulmasından geçmektedir.

Türkiye, Gayri Safi Milli Hasılası'ndan ve bütçesinden eğitime ayırdığı pay, okur-yazarlık ve okullaşma oranı, öğrenci sayısı ile okul ve derslik sayısı arasındaki orantı, kişi başına düşen eğitim harcaması bakımından dünya ortalamalarının çok gerisindedir. Temel ihtiyaçları karşılamaktan uzak olan Türkiye, eğitimde küme düşmüştür, denmiştir.¹¹⁷

Türkiye'de 2001 –2002 öğretim yılında resmi ve özel 58900 eğitim kurumunda 16 000 000 öğrenci öğrenim görüyor.Buna karşılık eğitime genel bütçeden ayrılan pay ise dünya ortalamasının (73.sırada) çok gerisinde olan Türkiye , eğitime ancak Avrupa ülkelerinin bütçelerinden ayırdığı payın 10 da birini ayrabiliyor : % 7,4.¹¹⁸

Nedime Gürsoy “ Öğretmenlerin sorunlarının araştırılması” adlı tezinde “Günümüzde öğretmenler çok zor şartlarda yaşamaktadırlar. Öğretmenlerin yaşadıkları sorunları nedeniyle eğitimin niteliği de düşmektedir.Öğretmenlerin aldıkları maaş, beslenme ,giyim, eğitim, ulaşım ,çocuklarının bakımı, kira ,yakacak ve diğer ihtiyaçlarına yetmemektedir.Büyük kentlerde ek iş yaparak hayatlarını idame ettirmeye çalışmaktadırlar. Bazen yaptıkları bu işler onların toplumdaki statülerini düşürmektedir. Öğretmenin saygınlığı azalmaktadır. Sosyal güvenlikleri sağlanamamaktadır”, demiştir.¹¹⁹

İclal Kuşin “İlköğretim okulunun öğrenciyi hayat hazırlama amacının gerçekleştirme düzeyinin araştırılması” adlı tezinde “Eğitimin niteliğini yükseltmek için

¹¹⁵- Erol ORHAN, *Zonguldak Yerel Gündem Kent Konseyi Komisyon Raporları*,(http://www.iula-emme.org/yg21/iller/zonguldak/zonguldak_komisyon.htm-22.03.2003

¹¹⁶- www.netgazete.com.tr-21.03.2003

¹¹⁷- Alaaddin DİNÇER,*Eğitim ve Öğretim Sistemine ilişkin Genel Değerlendirme* (<http://www.egitimsen-antalya.org/anasayfa/egitimdeacitablorakamlarla.htm>-21.03.2003

¹¹⁸- Fuat ATİK , “Gündemdeki Sorunlar”,*Eğitim Bilim Dergisi*, Ocak 2003 .sayı:52,s:14

¹¹⁹- Nedime GÜRİSOY,*Öğretmenlerin Sorunlarının Araştırılması*,M.Ü.Eğitim Bilimleri Enstitüsü Sınıf Öğretmenliği A.B.D. Yüksek Lisans Tezi,1977,s:49

okul, etkili çalışmak zorundadır. Okulun etkili çalışabilmesi için okul yönetimi bazı hedeflere ulaşabilmelidir. Bunlardan biri de eğitim işgörenlerinin doyumunu sağlamaktır”, demiştir.¹²⁰

Yeni hükümette Kültür Bakanlığı’ndan Milli Eğitim Bakanlığı’na kaydırılan Doç. Dr. Hüseyin Çelik, eğitimin önemli ve büyük sorunlarının bulunduğunu belirterek, “Ortaöğretim fiilen bitmiş. Eğitime ayrılan kaynak yetersiz. Taşımali suyla değirmen döndürmeye çalışıyoruz.” dedi.¹²¹

Eğitim sektörünün hem istihdam edilen personel hem de öğrenci kitlesi açısından bu derece büyük olması ,bu sektör için ayrılacak harcamaları da aynı ölçüde yükseltmektedir.2002 yılı genel bütçesinin %7,60’ Milli Eğitim Bakanlığı’na ayrılmıştır. Diğer taraftan MEB bütçesinin GSMH içindeki payı da %2,65 olarak gerçekleşmiştir. Devletin öğrenci başına yaptığı harcama 250 dolardır. OECD ülkelerinde ise bu rakam 3.8500-8.000 dolara kadar çıktığı söylenmiştir.¹²²

Eğitimde bütçe imkanları son derece dardır. Maalesef bir çok ülkelere göre Türkiye gayri safi milli hasılanın ve bütçesinin oranlarına göre eğitime en az harcama yapan ülkeler arasında olduğu söylenmiştir.¹²³

Eğitim emekçileri sefalet ücretiyle yaşamaktadır. Yaşanan son ekonomik kriz eğitim emekçisinin bir kat daha yoksullaşmasına neden olmuştur. Bütçeden eğitime ayrılan payın % 40 devalüasyonla reel olarak değer kaybına uğraması, zaten bitme noktasına gelen eğitim yatırımlarının tamamen durmasına yol açmıştır.

Anayasası'nın 42. maddesinde "İlköğretim okulları kız ve erkek çocuklarına zorunludur ve parasızdır," denilmesine rağmen, Anayasa çiğnenerek okullarda 34 değişik ad altında para toplanmaktadır. Ancak, bu bir zorunluluktur, çünkü devletin eğitime ayırdığı kısıtlı bütçe ile okulların ihtiyaçları karşılanamamaktadır

Eğitimimizin çağdaş bir düzeye getirilebilmesi için, bu bileşenlerin tümünün sorunları birlikte ele alınmalıdır. Eksiklikler tamamlanmalı, aksayan yönler yok edilmelidir. Ancak bunun sağlanabilmesi için de öncelikle, Milli Eğitimin milli gelir içindeki yüzde 2,53'lük payı yükseltilmelidir.

Gelişmiş ülkelerde bu payın % 8'lere ulaştığı düşünülürse ne kadar zor durumda olduğumuz daha iyi anlaşılabilir, denmiştir.¹²⁴

¹²⁰- İclal KUŞİN, *İlköğretim Okulunun Öğrenciyi Hayata Hazırlama Amacının Gerçekleşme Düzeyinin Araştırılması*, M.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Sınıf Öğretmenliği A.B.D. Yüksek Lisans Tezi, 1999, s:3

¹²¹- İbrahim ASALIOĞLU, Zaman gazetesi, 19.03.2003

¹²²- İrfan ERDOĞAN, *Türk eğitim sistemi*, Sistem Yayıncılık, İstanbul, 2002, :31

¹²³- Hasan Celal GÜZEL, *Dayatmacı Bir Eğitim*, (http://www.davetci.com/g_soylesi_hguzel.htm- 22.03.2003

¹²⁴- Özlem SÖNMEZ, *Nasıl bir eğitim?*, http://www.ogretmenlersitesi.com/yazi/arsiv/yeniasir03_3.htm- 22.03.2003

Hiç uzatmadan söyleyeyim ki kaynak itibariyle eğitimdeki durumumuz tek kelimeyle berbatır. Sadece kamusal harcamaları ele alırsak ülkemizde öğrenci başına yıllık eğitim bütçe harcaması 300 Dolar dolayındadır. Gerek altyapı, gerek konum itibariyle bizden zaten çok ileride olan ülkeler de bu miktar 14.000 Dolar civarında olduğu söylenmiştir.¹²⁵

Milli Eğitim'e bütçeden yeterli kaynak ayrılmamaktadır. Başka ülkelerle karşılaştığımızda Türkiye'de eğitime ayrılan pay çok düşüktür denmiştir.¹²⁶

SİYASİLERLE KARŞILAŞILAN PROBLEMLER

Öteden beri değişen her hükümetin eğitimde kendi anlayışlarını hakim kılmaya çalıştıkları dile getirilmektedir. Her yeni hükümetin veya Partinin farklı bir eğitim anlayışına sahip olduğu ve bu yüzden eğitim sisteminin istikrarlı bir şekilde yerine oturmadığı iddia edilir. Bu çerçevede eğitim sisteminin deneme tahtası haline getirildiği ileri sürülür. Oysa eğitim sisteminde köklü ve önemli değişikliklerin yapıldığını söylemek zordur. Aynı şekilde önemli denemeler de yapılmamıştır. Çok önemli değişimler ve denemeler yapılamamıştır. Her bir hükümetin eğitimde izlediği çizgi bir birine o kadar benzemiştir ki daha çok değişen eğitim anlayışları değil değişmeyen eğitim anlayışları dikkat çekmiştir. Değişiklikler yapısal nitelikte olmayıp kadrolar düzeyinde gerçekleşmiştir. Hatta son yıllarda kadrolar da büyük ölçüde değişmezlerden oluşmuştur. Bu şekilde eğitim sisteminde yaşanan sorunlara neden olan bir etken olarak her hangi bir hükümeti bulmak zorlaşmaktadır. Bu da eğitimde bir atalet havası yaratmakta ve bu şekilde uyum, denge ve diplomasi gibi beceriler ön plana çıkmaktadır.

Bu nedenle eğitim sistemini yönlendirmede çok önemli rolü olan hükümetler eğitim konusunda özgün değişiklikler yapma konusunda daha cesaretli olmalıdırlar,denmiştir.¹²⁷

Eğitimin çağın isteklerine cevap verebilecek bireyler yetiştirmek amacını gerçekleştirebilmesi için; müfredat programının belirlenmesi de eğitimcilere bırakılmalı, siyasiler eğitimden ellerini çekmelidir, denmiştir.¹²⁸

Özel sektör, devlet okullarındaki ilkel koşullardan yaka silken velileri paralı sisteme kolayca ikna edebileceğine inanıyordu. Politikacılar da böyle düşününce (daha doğrusu 'düşünmeyince') olan oldu. Bu düşüncesizlere göre iki katlı katmer tatlısı

¹²⁵- Tahir ÖZGÜ, Eğitim efendim, eğitim! (2) (/www.turkischweb.com/Egitim/seite11.htm-21.03.2003

¹²⁶- Niyazi ALTUNYA, *Eğitimde Geleceğe Bakış*, Uygun Basım, Ankara, 2000, s:44-45

¹²⁷- İrfan ERDOĞAN , *Türk Eğitim Sistemi Nasıl Yönetilmeli ?*, (www.liberal-dt.org.tr/guncel/I.Erdogan/ie_egitimreform.html-21.03.2003

¹²⁸- Özlem SÖNMEZ, *Nasıl bir eğitim*, (http://www.ogretmenlersitesi.com/yazi/arsiv/yeniasir03_3.htm-22.03.2003

yenecekti: Devlet hem eğitimin bir bölümü için para harcamayacak, hem de özel eğitim kazançları üzerinden vergi alarak para kazanacaktı. Böylece eğitim sistemi özel sektöre açıldı. Şimdilerde tehlike sinyali veren işte bu yöntem... Ülke sorunlarını çözeceklerine, ülkenin tekerine çomak sokan politikacılar bu arada ekonomik düzeni de sarstılar. Bozuk ekonomi ise, özel okullardaki gelir-gider dengesini bozmakta gecikmediği söylenmiştir.¹²⁹

Toplumun her kesiminin eğitimden beklentileri uzun zaman süresi içinde çeşitli- siyasi,ticari,ideolojik,kültürel gibi-yollarla eğitim sisteminin içinde temsil edilir olmuştur, denmiştir.¹³⁰

Nedime Gürsoy “Öğretmenlerin sorunlarının araştırılması” adlı tezinde “Öğretmenler siyasal etkilerden dolayı hiç ummadıkları zamanda kendilerini başka okullarda bulmaktadırlar” demiştir.¹³¹

Eğitimin temel yasaları her siyasi değişiklikle değişmemelidir. Eğitim sistemleri siyasi değişikliklerin hiçbir zaman basamak oyuncağı olmaması gerektiği söylenmiştir.¹³²

VELİLER İLE KARŞILAŞILAN PROBLEMLER

Yönetici atamada gösterilen partizan tavır da ideolojik dayatmalara elverişli bir zemin hazırlamaktadır, denmiştir.¹³³

Nedime Gürsoy “Öğretmenlerin sorunlarının araştırılması” adlı tezinde “ Anne-babalar çocuklarının iyi bir eğitim alamadığını düşünmektedirler.Ekonomik güçleri oranında çocuklarını paralı okula vermekteler, ücretli öğretmen tutmaktadırlar ya da çocuklarını evlerinden oldukça uzakta sosyo-ekonomik yönden gelişmiş bölgelerdeki okullara göndermektedirler” demiştir.¹³⁴

Anne- baba sürekli kavga ediyorsa ,ev içinde uyumlu bir birliktelik yoksa ,çocuk ders çalışmak konusunda yeterince istekli olmayacaktır.Ayrıca evdeki sessizlik de bu doğrultuda önem kazanıyor. Yine sık sık misafir kabul edilen bir evlerde çocuk

¹²⁹- Yalçın PEKŞEN,*Eğitimde sorun var!* (www.aksam.com.tr/aksam/19990318/yazarlar/peksen.html-21.03.2003

¹³⁰- M.Tınaz TİTİZ, “*Eğitimde Durumumuz*”,Eğitim Bilim Dergisi, Ocak 2003,sayı:52 s:16

¹³¹- Nedime GÜRİSOY,*Öğretmenlerin Sorunlarının Araştırılması*,M.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü Sınıf Öğretmenliği A.B.D. Yüksek Lisans Tezi,1997,s:49

¹³²- Erol ORHAN, *Zonguldak Yerel Gündem Kent Konseyi Komisyon Raporları*, (http://www.iula-emme.org/yg21/iller/zonguldak/zonguldak_komisyon.htm-22.03.2003

¹³³- Niyazi ALTUNYA,*Eğitim Sorunumuza Kuşbakışı*,Ürün Yayınları,1995,s:99

¹³⁴- Nedime GÜRİSOY,*Öğretmenlerin Sorunlarının Araştırılması*,M.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü Sınıf Öğretmenliği A.B.D. Yüksek Lisans Tezi,1997,s:49

derslerine konsantre olamaz Bu olumsuzlukların yaşandığı evlerde eğer çocuk derslerinde başarı gösteremiyorsa, bunun sebebini biraz da anne-baba kendilerinde aramalıdır.¹³⁵

Velilerimiz okula karşı genelde ilgisiz kalmaktadır.Kolay kolay okula gelmemektedirler.Bunun çok çeşitli nedenleri olmakla beraber en önemlileri okulda nasıl karşılanacakları endişesi, okumamış olmaları nedeni ile öğrencilerine yararlı olamayacakları inancı,öğrencilerin nasıl olsa sınıf geçecekleri inancı ve öğretmenlerin velilerle yeteri kadar diyalog kuramamaları sayılabilir, denmiştir.¹³⁶

Eğitime herhangi bir süreç gibi, okula herhangi bir kurum gibi , öğretmene de bir kurumda çalışan iş gören gibi yaklaşılmamalıdır. Çünkü eğitim ve eğitimin en fazla gerçekleştiği alan okul farklıdır. Eğitimle ilgilenen kişilerin bu farklılıkları bilmesi gerekir.¹³⁷

Kaliteli öğrenciye sahip olmak için, öncelikle onu yetiştirecek iyi bir aile ortamı gerekir. Bu aileler yaygın eğitim yoluyla gerekli niteliği kazanabilirler. Aile terbiyesini iyi alan öğrenci, zararlı davranışlardan uzak durur. Eğitimde arkadaşlık faktörü de çok etkili olan bir unsurdur,denmiştir.¹³⁸

OKUL KANTİNİ İLE KARŞILAŞILAN PROBLEMLER

Okul kantinleri ,öğrencilere zararlı gıdaların satıldığı yerlerdir.Okul kantinlerinde Avrupa Ülkelerinde yasaklanmış olan kola ve şekerlemeler kol gezmektedir.¹³⁹

¹³⁵- Ahmet ÇELİKKOL, “Çocuğunuzu Ders İçin Zorlamayınız”,*Eğitim Bilim Dergisi* ,Kasım 2002, sayı:50 ,s:6

¹³⁶- A.Arslan KACAR, “Sıkıntılarımız” (www.geocities.com/kabalailkogretimokulu/kio05.html-21.03.2003

¹³⁷- İrfan ERDOĞAN,*Türk Eğitim Sistemi*, Sistem Yayıncılık,İstanbul, 2002,s:63

¹³⁸- Hikmet ÖZDEMİR,*Türk Millî Eğitimi yaz-boz tahtası mı?* (<http://www.yenisafak.com/arsiv/1999/mayis/04/dusunce/-22.03.2003>

¹³⁹- Niyazi ALTUNYA,*Eğitimde Geleceğe Bakış*, Uygun Basım,Ankara, 2000,S:48

BÖLÜM III

YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde problemin çözümünde izlenen yönteme, araştırmanın evrenine ve örneklemin seçilmesine, verilerin toplanmasına, veri toplama araçlarına, araştırma süresi ve uygulama ve toplanan verilerin çözümlenmesinde yararlanılan istatistiksel yöntem ve tekniklere yer verilmiştir.

Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evreni , 2002-2003 eğitim öğretim yılında İstanbul İlinde yer alan 32 ilçesinde bulunan toplam 1323 tane ilköğretim okulundan oluşmaktadır.(Ek 4)

Çalışmanın örneklemi ise , İstanbul'da tüm ilçe ilköğretim okulları bir torba içersine konarak kura seçilerek her ilçeden üçer tane ilköğretim okulu belirlenmiştir.Böylelikle toplam 96 ilköğretim okulu grubu oluşmuştur.Bu okullara anketler gönderilmiş fakat, 70 İlköğretim okulundan geri bildirim alınmıştır.

Tablo 1

OKULLARIN YAŞ YÜZDELİĞİ

OKUL YAŞLARI	YÜZDELİK
11-20	28,6
0-10	22,9
51+	21,4
21-30	11,4
41-50	8,6
31-40	7,1
TOPLAM	100,0

Tablo 2

OKULLARIN ÖĞRETMEN SAYI YÜZDELİĞİ

ÖĞRETMEN SAYILARI	YÜZDELİK
51+	27,1
21-30	21,4
41-50	21,4
11-20	12,9
31-40	11,4
0-10	5,7
TOPLAM	100,0

Tablo3

OKULLARIN ÖĞRENCİ SAYI YÜZDELİĞİ

ÖĞRENCİ SAYILARI	YÜZDELİK
1250+	68,6
751-1000	20,0
251-500	4,3
501-750	2,9
1001-1250	2,9
0-250	1,4
TOPLAM	100,0

Tablo 4

OKUL MÜDÜRLERİNİN MEZUN OLDUĞU OKUL YÜZDELİĞİ

MÜDÜRÜN MEZUN OLDUĞU OKUL TÜRÜ	YÜZDELİK
lisans	75,7
ön lisans	24,3
TOPLAM	100,0

Tablo 5

OKUL MÜDÜRLERİNİN İDARECİLİKTEKİ YIL YÜZDELİĞİ

MÜDÜRÜN İDARECİLİK YILI	YÜZDELİK
6-10	28,6
11-15	27,1
0-5	15,7
16-20	15,7
20+	12,9
TOPLAM	100,0

Tablo 6

OKULLARIN YERLEŞİM YERİ YÜZDELİĞİ

OKUL YERLEŞİM YERİ	YÜZDELİK
Merkez	80,0
Kasaba	10,0
Köy	10,0
TOPLAM	100,0

Tablo 7

OKULLARIN ÖĞRETİM DURUM YÜZDELİĞİ

OKUL ÖĞRETİM ŞEKLİ	YÜZDELİK
İkili	57,1
Tam	42,9
TOPLAM	100,0

Verilerin Toplanması

Araştırmanın problem ve alt problemlerinin yanıtlanması için bir anket (Ek 1) ve bilgi formu (Ek 2) sorularından yararlanılmıştır.

Anketler tespit edilen 96 tane ilköğretim okuluna posta yoluyla 15 Mart 2003 ile 17 Mayıs 2003 tarihleri arasında gönderilmiştir.Geri dönen anket sonucu 70 tane ilköğretim Okulundan olmuştur.

Elde edilen her bir problem cümlesi değerlendirilmiş ortak ve benzer problem cümleleri ortak cümleler haline dönüştürülmüştür. Daha sonra problem cümleleri göz önüne alınarak her bir cümlenin tekrarına bakılmıştır. Elde edilen veriler daha sonra okul değişkenlikleri olan okul öğretmen sayıları,okul yaşları, okul öğrenci sayıları, okul müdürünün mezun olduğu okul türü, okul müdürünün idarecilik yılı, okulun yerleşim yeri ve okulun öğretim şeklini belirleyen bulgular arasında ilişkilere bakılmıştır.

Veriler toplanıp değerlendirilmiş 20 alan dışında ,öğrencilerle, müstahdemlerle, ve okul derneği ile problemlerin de var olduğu görülmüştür.Böylelikle, ilköğretimdeki en önemli problemler 23 alanda tespit edilmiş ve değişkenler arasında ilişkileri tespit edilmiştir.

Veri Araçları

Anket ilgili literatür taraması yapıldıktan sonra, bir müdür grubuna gösterilerek fikir ve görüşleri alınmıştır. Daha sonra danışman öğretmene danışılarak ve fikirleri doğrultusunda değişiklikler yapılarak toplam 24 sorudan oluşmaktadır.(Ek 1)

Araştırma Süresi ve Uygulama

Araştırmanın problemini tanımlamak için ilgili literatür taraması yapılmış. Bu amaçla araştırma alanını ilgilendiren tez, makale, dergi, kitap,bildiri ve internet ortamında dikkatlice incelemeler yapılmıştır. Bu araştırma Eylül 2002 ile Mart 2003 ayları arasında yapılmıştır.

Uygulamanın yapılabilmesi için İstanbul Milli Eğitim Müdürlüğü ve Valilik'ten olur ve izin alınmıştır. (Ek 3)

Verilerin Çözümlemesi

Araştırmada öncelikle anket sorularına verilen cevaplar değerlendirilmiş ve okullara ait özellikler ve değişkenler tespit edilerek gruplara ayrılmıştır.İlköğretimdeki problemler içersinde , 23 alan içersinde en çok tekrar eden problemin tespitine gidilmiştir.

Ayrıca tespit edilen bu problemlerin okul değişkenleri olan , okulun öğretmen sayısı, okulun yaşı, okulun öğrenci sayısı, müdürün mezun olduğu okul, müdürün idarecilikteki yılı, okulun yerleşim yeri, okulun öğretim biçimi (tekli, ikili) arasında ilişkilendirmelere SPSS programı ile bakılmıştır. “Değişkenler arasında en önemli problem hangisidir ?” sorusuna ve “En önemli problem değişkenler arasında farklılıklar oluşmakta mıdır ?” sorusuna cevap aranmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR

Tablo 8

MÜDÜR YARDIMCILARI İLE KARŞILAŞILAN EN ÖNEMLİ PROBLEMLER

PROBLEMLER	FREKANS	YÜZDELİK
Zamanında gelmeyerek,işlerini aksatıyorlar.	35	25,0
Yönetici bilgileri eksik ve kendilerini yenilemiyorlar.	29	20,7
Ekip ve grup çalışması yapamıyorlar.	22	15,7
Müdür,öğretmen,veli ve öğrencilerle iletişim kuramıyorlar.	18	12,9
Okul sorunlarını görmemezlikten gelerek sahiplenmiyorlar	18	12,9
Atamalarda müdüre sorulmuyor.	9	6,4
Müdür yardımcılığı cazip değil.	9	6,4
TOPLAM	140	100,0

Tablo 9

ÖĞRETMENLERLE KARŞILAŞILAN EN ÖNEMLİ PROBLEMLER

PROBLEMLER	FREKANS	YÜZDELİK
Çağın gereklerine göre kendilerini yenilemiyorlar.	24	17,1
Görevlerine sahip çıkmayarak,geciktiriyorlar.	24	17,1
Grup ve ekip çalışması yapamıyorlar.	21	15,0
Derslere zamanında girmiyorlar.	19	13,6
Çokça mazeret üreterek rapor alıyorlar.	18	12,9
Öğretmenlik formasyonu ve bilgi eksikliği var.	17	12,1
Öğrenci ve veliler ile iletişimleri yetersiz.	17	12,1
TOPLAM	140	100,0

Tablo 10

VELİLER İLE KARŞILAŞILAN EN ÖNEMLİ PROBLEMLER

PROBLEMLER	FREKANS	YÜZDELİK
Okul sorunlarına duyarsız kalıyorlar.	34	24,3
Eğitimi önemsemiyorlar.	29	20,7
Çocukları ile yeterince ilgilenmiyorlar.	29	20,7
Okul işlerine karışıyorlar.	24	17,1
Veli toplantılarına gelmiyorlar.	24	17,1
TOPLAM	140	100,0

Tablo 11

GÖREVLİ MEMURLAR İLE KARŞILAŞILAN EN ÖNEMLİ PROBLEMLER

PROBLEMLER	FREKANS	YÜZDELİK
İşlerini zamanında ve planlı yapmıyorlar.	32	22,9
Mesai saatine uymuyorlar.	26	18,6
Konularında yetişmiş değiller, bilgisizler.	24	17,1
Okulu sahiplenmiyorlar.	21	15,0
Keyfi rapor ve izin alıyorlar.	19	13,6
İşlerini aksatıyorlar ve itaatsiz davranıyorlar.	18	12,9
TOPLAM	140	100,0

Tablo 12

ÖĞRENCİLERLE KARŞILAŞILAN EN ÖNEMLİ PROBLEMLER

PROBLEMLER	FREKANS	YÜZDELİK
İlgisizler ve sorumluluk sahibi değiller.	28	20,0
Planlı ders çalışmıyorlar,tembeller.	24	17,1
Davranışlarında şiddet uyguluyorlar.	19	13,6
Okul kurallarına uymuyorlar.	19	13,6
Devamsızlıkları ile dersleri aksatıyorlar.	19	13,6
Temizlik ve kılık kıyafete uymuyorlar.	17	12,1
Öğretmen ve idarecilerle iletişim kuramıyorlar.	14	10,0
TOPLAM	140	100,0

Tablo 13

MÜSTAHDEMLERLE KARŞILAŞILAN EN ÖNEMLİ PROBLEMLER

PROBLEMLER	FREKANS	YÜZDELİK
Söylenmeden kendileri çalışmıyorlar.	27	19,3
Okulu sahiplenmeyerek korumuyorlar.	26	18,6
İşlerini zamanında yapmıyor ,kaytarıyorlar.	23	16,4
Yetersiz kalıyorlar,aralarında sürtüşme var.	19	13,6
Savurganlık yaparak israfçı davranıyorlar.	16	11,4
Gereksiz rapor ve izin alıyorlar.	15	10,7
Ücretin azlığından şikayetçiler.	14	10,0
TOPLAM	140	100,0

Tablo 14

MÜFETTİŞLERLE KARŞILAŞILAN EN ÖNEMLİ PROBLEMLER

PROBLEMLER	FREKANS	YÜZDELİK
Yeteri kadar rehberlik yapmıyorlar.	29	20,7
Şekilci ve formaliteci davranıyorlar.	23	16,4
Mesleklerinde yetersizler,bilgisizler.	22	15,7
Önyargılı ve politik davranıyorlar.	20	14,3
Ortak görüş birliktelikleri yok.	16	11,4
Gereksiz uzun süre okulda kalıyorlar.	15	10,7
Müfettişlere ulaşmak çok zor oluyor.	14	10,0
Kendilerine ulaşmak zor oluyor.	1	0,7
TOPLAM	140	100,0

Tablo 15

MİLLİ EĞİTİM YÖNETİCİLERİ İLE KARŞILAŞILAN EN ÖNEMLİ PROBLEMLER

PROBLEMLER	FREKANS	YÜZDELİK
Yöneticilik bilgileri eksik,birikimsizler.	31	22,1
Sorumluluk almaktan kaçıyorlar	22	15,7
Aşırı bürokrasik davranıyorlar.	22	15,7
Aşırı ve gereksiz yazışma yapıyorlar.	18	12,9
Siyasi davranıyorlar.	18	12,9
İlgisiz davranarak ,gelişim bekliyorlar.	14	10,0
İşleri çok yoğun, görüşemiyoruz.	8	5,7
Bölgecilik anlayışı var.	7	5,0
TOPLAM	140	100,0

Tablo 16

BİNA İLE KARŞILAŞILAN EN ÖNEMLİ PROBLEMLER

PROBLEMLER	FREKANS	YÜZDELİK
Derslik,spor salonu vb.alanlar için yer yok	43	30,7
Okulun fiziki ve alt yapı sorunları var.	42	30,0
Bakım ve onarım için,ödenek yok.	32	22,9
Temizlik ve yakıt sorunumuz var	23	16,4
TOPLAM	140	100,0

Tablo 17

ÖĞRENCİ SERVİSLERİ İLE KARŞILAŞILAN EN ÖNEMLİ PROBLEMLER

PROBLEMLER	FREKEANS	YÜZDELİK
İhale şartlarına uymuyorlar.	35	25,0
Eğitimsizler ve hizmet anlayışı yok	21	15,0
Veliler ile sağlıklı iletişim kuramıyorlar.	20	14,3
Servislerde rant kavgası var.	20	14,3
Yeterli denetimleri yapılmıyor.	17	12,1
Sorumluluk almaktan kaçıyorlar.	14	10,0
Şöferler kılık kıyafete dikkat etmiyorlar	13	9,3
TOPLAM	140	100,0

Tablo 18

DİSİPLİNE YÖNELİK KARŞILAŞILAN EN ÖNEMLİ PROBLEMLER

PROBLEMLER	FREKANS	YÜZDELİK
Disiplin yönetmeliğinin olmayışı	34	24,3
Saygı,sevgi yok ,argo sözler var.	31	22,1
Okul kurallarına uymuyorlar.	31	22,1
Öğrenciler arasında şiddet davranışları var	23	16,4
Okulda rehber öğretmen yok.	21	15,0
TOPLAM	140	100,0

Tablo 19

ARAÇ GEREÇLERLE KARŞILAŞILAN EN ÖNEMLİ PROBLEMLER

PROBLEMLER	FREKANS	YÜZDELİK
Kaynak yokluğundan yeterli değil.	44	31,4
Bakımları çok pahalı.	37	26,4
Öğretmen ve öğrenciler korumuyorlar.	31	22,1
Labarotuar vb.derslikler yok.	28	20,0
TOPLAM	140	100,0

Tablo 20

DERS KİTAPLARI İLE KARŞILAŞILAN EN ÖNEMLİ PROBLEMLER

PROBLEMLER	FREKANS	YÜZDELİK
İçerik yetersiz ve fazla bilgi yüklü.	26	18,6
Çok çeşitli olması.	17	12,1
Kitaplar pahalı.	16	11,4
İçerik seviyeye uygun değil ve anlaşılır değil	15	10,7
Ezberci yapıya sahip.	14	10,0
Sık sık değişiyor.	13	9,3
Seçiminde yanlışlıklar var	12	8,6
Yazarları bilgi yönünden yetersiz.	12	8,6
Kağıtlar kalitesiz.	12	8,6
Kitap kağıtları kalitesiz.	3	2,1
TOPLAM	140	100,0

Tablo 21

MEVZUAT İLE İLGİLİ KARŞILAŞILAN EN ÖNEMLİ PROBLEMLER

PROBLEMLER	FREKANS	YÜZDELİK
Toplam kalite yok,güncel sorunlara çözüm üretmiyor	25	17,9
Bilgi eksikliği var ve kapsamlı değil.	22	15,7
İlköğretim disiplin yönetmeliği yok.	18	12,9
Yetersiz ve kurallar birbiriyle çelişiyor.	17	12,1
Aşırı formaliteci, değişmeli.	16	11,4
Aşırı merkezi yapıya sahip.	14	10,0
Gereksiz kanunlar fazlaca yer tutuyor.	14	10,0
Yetki ve sorumluluğu eşit dağıtmıyor.	14	10,0
TOPLAM	140	100,0

Tablo 22

MESLEKİ GELİŞİMİ ENGELLEYEN EN ÖNEMLİ PROBLEMLER

PROBLEMLER	FREKANS	YÜZDELİK
Planlamanın yetersiz ve sağlıksız yapılması.	23	16,4
Duyarsızlık ve isteksizlik var.	17	12,1
Zamansız yapılması ve zamanın darlığı.	16	11,4
Ücret ve ödenek yetersiz kalıyor.	15	10,7
Düzenleyenlerce gerekli görülüyor.	14	10,0
Yenilenmeli, gelişime ayak uyduramıyor.	13	9,3
Değerli görülüyor, objektif değil.	11	7,9
Mükafatlandırma yok.	11	7,9
Katılanların takip edilmemesi.	10	7,1
İşleyişte bürokrasi var.	10	7,1
TOPLAM	140	100,0

Tablo 23

MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI İLE KARŞILAŞILAN EN ÖNEMLİ PROBLEMLER

PROBLEMLER	FREKANS	YÜZDELİK
Eğitime yeterince kaynak ayrılmıyor.	20	14,3
Sistemin sık sık değişmesi.	16	11,4
Atamaların zamanında yapılmaması.	16	11,4
Merkeziyetçi yapıya sahip.	14	10,0
Eğitimin siyasetle ilişkili olması.	13	9,3
Bürokrasi çok yoğun.	13	9,3
Eğitimin milli olmaması.	13	9,3
Torpil ve adam kayırma var.	12	8,6
Branş öğretmeni eksikliği var.	12	8,6
Yıl içinde atamalar yapmaları.	11	7,9
TOPLAM	140	100,0

Tablo 24

ATAMALAR İLE İLGİLİ KARŞILAŞILAN EN ÖNEMLİ PROBLEMLER

PROBLEMLER	FREKANS	YÜZDELİK
Adam kayırma ve torpil var.	37	26,4
Atamalar zamansız yapılıyor.	28	20,0
Branş öğretmeni yetersiz.	21	15,0
Atamalarda titizlik(yol,norm) yok.	21	15,0
Bürokrasinin yoğunluğu var.	19	13,6
Rehber öğretmen sıkıntısı var.	14	10,0
TOPLAM	140	100,0

Tablo 25

MALİ KONULARDA KARŞILAŞILAN EN ÖNEMLİ PROBLEMLER

PROBLEMLER	FREKANS	YÜZDELİK
Ödenek yetersiz,kaynak ayrılmıyor	39	27,9
Veliler okulu desteklemiyor.	25	17,9
Maaşlar yetersiz,sigortalar ödenmiyor.	21	15,0
Parasızlık sosyal faaliyetleri etkiliyor.	20	14,3
Para ile ilgili yönetmelik açık değil.	18	12,9
Para ile ilgili siyasilerin basın açıklamaları	17	12,1
TOPLAM	140	100,0

Tablo 26

KANTİN İLE KARŞILAŞILAN EN ÖNEMLİ PROBLEMLER

PROBLEMLER	FREKANS	YÜZDELİK
Gelirin okula kalmaması.	24	17,1
Uygunsuz ,sağlıksız gıda satılıyor.	21	15,0
Yeterince denetim yapılmıyor.	15	10,7
Eğitimsiz kimselerin işletmesi.	15	10,7
İhalelerde şaibe altında kalıyoruz.	14	10,0
Kar amaçlı olması,müşteri anlayışı yok.	14	10,0
Temiz tutulmuyor.	13	9,3
Yetki sorumluluk karmaşası var.	12	8,6
Öğrenci ihtiyaçları dikkate alınmıyor.	12	8,6
TOPLAM	140	100,0

Tablo 27

OKUL AİLE BİRLİĞİ İLE KARŞILAŞILAN EN ÖNEMLİ PROBLEMLER

PROBLEMLER	FREKANS	YÜZDELİK
Veli ve çevre ile sağlıklı iletişimleri yok.	30	21,4
İstekli veli bulmakta zorlanıyoruz.	26	18,6
Grup çalışması yapamıyorlar.	25	17,9
Kendilerini okulun üstünde görüyorlar.	21	15,0
Okul sorunlarını çözmede yetersizler.	20	14,3
Okulu çıkar amaçlı kullanmak istiyorlar	18	12,9
TOPLAM	140	100,0

Tablo 28

OKUL DERNEĞİ İLE KARŞILAŞILAN EN ÖNEMLİ PROBLEMLER

PROBLEMLER	FREKANS	YÜZDELİK
Okul işlerine katkıda bulunmuyor,faal değiller.	28	20,0
İstekli veli bulmakta zorlanıyoruz	22	15,7
Okul idare işlerine karışıyorlar.	19	13,6
Yeterince inceleme ve denetim yapılmıyor.	18	12,9
Veli ve çevre ile sağlıklı iletişim kuramıyorlar.	18	12,9
Kendilerini maliye zannediyorlar.	13	9,3
Grup çalışması yapamıyorlar.	12	8,6
Okulu çıkar amaçlı kullanmak istiyorlar.	10	7,1
TOPLAM	140	100,0

Tablo 29

DERS PROGRAMLARI İLE KARŞILAŞILAN EN ÖNEMLİ PROBLEMLER

PROBLEMLER	FREKANS	YÜZDELİK
Bilgi çok,ezberci yapıya sahip.	35	25,0
Çocuk gelişimine uygun değil.	27	19,3
Program yetersiz kalıyor,akılcı bilimsel değil.	25	17,9
İlgili kimselere sorulmaması.	20	14,3
Sık sık değişiyor olması.	18	12,9
Öğretimin ikili olması.	15	10,7
TOPLAM	140	100,0

Tablo 30

SIYASİLER İLE KARŞILAŞILAN EN ÖNEMLİ PROBLEMLER

PROBLEMLER	FREKANS	YÜZDELİK
İstekleri için zorlama yapıyorlar.	29	20,7
Siyasi davranarak önyargılı geliyorlar.	29	20,7
Adam kayırma ve torpil var.	24	17,1
Okul işlerine(kayıt,nakil) karışıyorlar.	23	16,4
Eğitime önem vermiyorlar.	22	15,7
Farklı beyanlarda bulunmaları.	13	9,3
TOPLAM	140	100,0